

DIRVA

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

LVII

Gegužė — May 3, 1972

Nr. 35

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

NIXONO ŽODIS

JO POLITINIS LIKIMAS SUSIETAS SU VIETNAMU

"Komunistų pastangos laimėti Pietų Vietnamo gyventojų simpatijas politiniai nuėjo niekais. Generalas Abrams mano, kad jiems nepasiseks Pietų Vietnamą nugalėti ir kariškai. Jų vienintelė viltis liko tik laimėti JAV kongrese ir tautoje, pasiekti čia pergalės, kurios negalėjo laimėti tarp Pietų Vietnamo gyventojų ir to krašto kautynių laukuose".

Toks buvo pagrindinis padėties apibūdinimas prezidento Nixono pranešime tautai pereito trečiadienio vakare. Su juo reikia sutikti. Tiesa, Pietų Vietnamo kariuomenė patyrė daug nepa-

VYTAUTAS MEŠKAUSKAS

sisekimų prieš skaičiumi silpnesnį, bet labai drausmingą ir gerai apginkluotą priešą. Girdėti apie pasitraukimus ir net pabėgimus, tačiau kol kas neteko išgirsti apie perėjimus priešo pusėn. Pietų Vietnamo gyventojai, kaip ir daugelio kitų komunistų užpultų kraštų piliečiai, balsuoja... kojomis. Jie yra ta čia geresnėje situacijoje už kitus to paties likimo ištiktus, nes turi šanso su JAV pagalba apsiginti. Klausimas į kurį atsakyti JAV kongresas ir tauta yra toks: ar

gi reikia jiems tą šansą pačių amerikiečių rankomis atimti?

Paskutiniu metu laiklaimiai daug rašydami apie Vietnamą ir spekuliuodami apie jo likimo raidos užkulius, mes teturėjome konstatuoti amerikiečių norą tą kraštą kuo greičiausiai palikti savo likimui. Ko tik trūko, buvo tik komunistų nenoras išsigalėti daugiau ar mažiau padoriu būdu, išgelbėjant amerikiečių veidą.

Viena didžiausių paskutiniojo laiko mįslių ir buvo ta, kodėl Hanojus nepasitikėjo ateitimi, opanorėjo tuoju pat laimėti kariškai? Čia gali būti įmaišyti ir kiniečių ir sovietų interesai, tačiau galutiną sprendimą padarė, atrodo, pats Hanojus. Iš dalies nepasitikėdamas nei Maskva nei Pekinu, kurie gali susitarti su Washingtonu. Lygiai taip pat kaip ta pati Maskva neleido Hanojui pasinaudoti jo pergalės prieš prancūzus visais vaisiais. 1954 metais buvo didžiųjų susitarta Vietnamą padalinti...

Kaip ten būtų Šiaurės Vietnamas pradėjo invaziją visomis savo jėgomis ir amerikiečiams pasitraukti gražiuoju nepaliko jokio šanso. Tai buvo išaukis, kurį reikėjo priimti. Priešingu atveju, kalbant su prezidentu Nixonu "JAV netektų respekto, kuris joms yra būtina reikalingas norint vaidinti didesnę rolę pasaulyje ir statant naują pasaulinės taikos struktūrą".

Reikia tikėtis, kad ta pažiūra atitiks ir daugumos amerikiečių nuotakom. Komunistų ofenzyvai prasidėjus, prezidento prestižas pakilo. Iš tikro, sunku surasti rimtų argumentų prieš dabartinę administracijos laikyseną. Senatorius McGovern, kuris kaip aršus karo priešininkas pasiekė nemažą populiarumą, ketvirtadieniui austant galėjo tik pareikšti, kad visas Vietnamo karas yra įkalkuliuotas į Nixono priešrinkiminę schemą! Tai jau labai bal-

Solidarumo ir maldos demonstracijos dalyviai po pamaldų katedroje ilga eiseną išsitiesė Clevelando gatve žygiuodami į miesto centrą.
J. Carlos nuotrauka

MALDOS, SOLIDARUMO IR PROTESTO DEMONSTRACIJA CLEVELANDE

Jaunimo žygio už Tikėjimo Laisvę Komiteto iniciatyva š. m. balandžio mėn. 29 dieną Clevelando miesto centre įvyko masinė maldos ir solidarumo demonstracija, kurios pagrindinis tikslas buvo iškelti 17,000 ryžtingų lietuvių, gyvenančių okupuotoje Lietuvoje, pasirašyta peticija ir jos likimą Jungtinėse Tautose. Peticija reikalauja religinės laisvės, kurios klausimas liečia visas tautas, gyvenančias po komunistinio jungo našta. Tuo tikslu komitetas, kurio branduolį sudaro tik 6 asmenys, pasikvietė į talką įvairias Clevelando jaunimo bei bendrines organizacijas: Jaunimo Metų Kongreso Komitetą, Studentų Sąjungą, Bendruomenę, Altą, skautus ir skaites bei eilę pasišventusių pavienių asmenų. Užmezgus propagandos tinklą, buvo raštu bei žodžiu išsiuntinėta virš 1000 pakvietimų pagal esamus sąrašus visoms Cleve-

lando tautybių bažnyčioms, visų tautinių mažumų vadovams ir organizacijoms, kurių gimtieji kraštai yra už geležinės uždangos, bei visų tikybų atstovams.

1:15 val. šv. Jono Katedroje iškilmingas pamaldas atnašavo specialiai tuo tikslu iš Chicago pakviestas kun. Gediminas Kijauskas, Lietuvių Jėzuitų Provincio las, asistuojamas keturių įvairių tautybių kunigų-koncelebrantų: slovėno, lenko, latvio ir amerikiečio. Aukojimo procesiją sudarė aštuonios tautiniai drabužiais pasipuošusios mergaitės ir uniformuotos skaitės. Tautinės vėliavos buvo perrištos juodais kaspiniais. Demonstracijos pradžioje žygiavo Nicholas A. Bucur, Clevelando Transito Tarybos ir Tautybių Sąjūdžio pirmininkas, lydimas spaudos atstovų. Toliau sekė 17000 inčų ilgio peticijos simbolinė imitacija, kurią, ilga virtine nusitęsę, nešė eisenos dalyviai, sudarydami vieningumo ir tvarkos įspūdį. Matėsi eile stambių plakatų, su įvairiais tekstais bei simboliniais piešiniais, kaip žydų spalvingas plakatas su už geležinių grotų liepsnojančia Dovydo žvaigžde. Minioje buvo eilė spaudos bei televizijos atstovų.

Eiseną, pasiekusią Federalinius rūmus, vedama vėliavų ir Kryžiaus, sustojo ir tūkstentinė minia susikaupe p. Bucur'o žodžiui. N. Bucur perskaitė trumpą deklaraciją, paaiškinančią eisenos tikslą ir susirinkusiųjų vienbalsį reikalavimą Jungtinėms Tautoms minėti peticijai duoti eigą ir dėti pastangas grąžinti žmogiškąsias laisves prispaustiesiems. Eisenos vyriausias tvarkdarys Antanas Kalvaitis susirinkusiems padėjo už dalyvavimą ir paprašė visus tvarkingai skirstytis.

Nedidelis incidentas, išprovokuotas netoli demonstravusių trockistų grupės su prokomunistiniais plakatais, buvo vykusiai pačių lietuvių ir policijos sutvarkytas.

Malonu pastebėti, kad vietinė spauda demonstracijai suteikė dėmesį, ją aprašydama ir įdedama nuotraukas. Televizijos stotys demonstraciją arba paminėjo žodžiu, arba parodė filmo ištraukas su komentarais.

Ir vėl lietuviškasis jaunimas sukaupe savo dėmesį bendros idėjos reikalui, su didele energija, kad ir mažų patyrimu, įdėjęs daug pastangų ir darbo, kurių negalima neįvertinti.

A. Balašaitienė

REIKŠMINGI RINKIMAI

STEPAS VYKINTAS

DIRVOS SPEC. KORESPONDENTAS VOKIETIJOJE

Baden - Wuerttembergas yra vienas iš trijų didžiųjų V. Vokietijos kraštų. Jis užima 35.749,6 kv. kilometrų ir turi 8.090.7000 gyventojų. Jo sostinė yra Stuttgartas, kuriame gyvena 632.485 gyventojai. Be to, šiame krašte yra dar keli didžiuliai miestai: Freiburgas, Mannheimas, Heidelbergas, Karlsruhe, Konstancas, Ulmas ir kt. Taigi, čia šalia žemės ūkio yra išsivysčiusi pramonė ir prekyba.

Šio krašto parlamentas yra renkamas kas keturi metai. Šiomet, balandžio 23 d. po paskutinio karo įvyko šeštą kartą parlamento rinkimai. Buvusį parlamentą sudarė 127 atstovai: 60 krikščionių demokratų, 37 socialdemokratų, 18 liberalų (FDP) 9 nacionalistai (NDP) ir 3 neparťiniai. Kraštą valdė vadina moji krikščionių demokratų ir socialdemokratų didžioji koalicinė vyriausybė. Priešingai Bonnos modeliui, liberalai buvo palikti opozicijoje. Ministeris pirmininkas buvo Krikščionių Demokratų partijos vadovas dr. H. Filbingeris, jo pavaduotojas ir vidaus reikalų ministeris -- socialdemokratų krašto vadovas W. Krause.

Tačiau, anksti prieš rinkimus socialdemokratų ir liberalai pareiškė, kad ši kartą po rinkimų jie neis į koaliciją su krikščionišiais demokratais, bet sudarys vyriausybę pagal Bonnos modelį: iš socialdemokratų ir liberalų. Tuo būdu krikščionims demokratams liko vienintelis kelias -- siekti absoliutinės daugumos. Be abejo, jie būtų ir šiaip kovoję dėl absoliutinės daugumos, bet socialdemokratų noras su liberalų parama paimti krašto valdžią savo rankas sužadino dar didesnę krikščionių demokratų aktyvumą.

Baden-Wuerttembergo parlamento rinkimai bu-

vo svarbūs ne tik lokaliu, bet ir valstybiniu požiūriu. Nuo šių rinkimų rezultatų priklausė ir Rytų sutarčių ratifikavimo galimūmams. Jei būtų rinkimus laimėję socialdemokratų ir liberalai, tai Valstybės Taryboje jie būtų sudarę daugumą. Tačiau ir Rytų sutarčių ratifikavimas būtų palengvėjęs, nes jas būtų Bundes-tagas galėjęs priimti paprasta dauguma. Dabar, gi, priėmus paprastą daugumą, Valstybės Taryba gali pareikalauti Bundes-tagą persvarstyti ir priimti tik absoliutinę daugumą. O absoliutinės daugumos socialdemokratų ir liberalai Bundestage gali ir nesudaryti.

Suprantama, kad šie rinkimai buvo gyvybinės reikšmės vokiečių tautai. Todėl jiems laimėti buvo panaudotos beveik visos jėgos iš visų partijų pusės. Socialdemokratų liberalų vadai Brandtas ir Scheelis įkinkė abiejų partijų aparatus agitacijai. Jie patys apvažinėjo platų Baden - Wuerttembergo kraštą ir pasakė daugybę agitacinių kalbų. Krikščionys demokratų taip pat pasitelkė visas stiprias jėgas iš Bonnos ir Muencheno, kad atremtų socialdemokratų ir liberalų puolimus. Socialdemokratų ir liberalai propagandoje ypatingai naudojo Rytų sutarčių tematiką. Jie norėjo įvairyti baimės rinkikams, kad jei laimės krikščionys demokratų ir sukludys Rytų sutarčių ratifikavimą, tai Vokietija bus izoliuota, Vakarų sąjungininkų palikta Maskvos malonei. Krikščionys demokratų atakavo ne tik socialdemokratų ir liberalų Rytų politiką, bet ypatingai krašto gyventojus įtaigojo, jog dabartinė Vokietijos vyriausybė veda kraštą į ūkinę mizėriją, kainų kilimą, statybos stagnaciją, finansinę krizę. Kas nulėmė Baden - Wuerttembergo parlamento rinkimus? (Nukelta 2 psl.)

Nicholas A. Bucur, Tautybių Sąjūdžio pirmininkas, kalba nuo federalinio pastato laiptų.

J. Carlos nuotrauka

ATENTATAS PRIEŠ DIDŽIUOSIUS (16)

NESANTA IKA TARP
SAJUNGININKŲ

Tuo metu, kai Hitleris ir jo generolas svarstė ką darys dėl Italijos įvykių, Goebbelsas galvojo, ką jis sakys žmonėms. In-formuoti vokiečių tautą taip kaip įvyko buvo pa-

Reikšmingi
rinkimai...

(Atkelta iš 1 psl.)

kimus, sunku būtų psakyti, tačiau faktas, kad rinkimų dauguma, beveik iš 6 milijonų turėjusių teisę balsuoti 53%, pasisakė už krikščionis demokratų partiją gaus 49, 2%. Socialdemokratų ir liberalai savo tikslu nepasiekė ir nesukludė krikščionims demokratams gauti absoliutinės daugumos. Dabar jie dar daugiau gausi, kad jie gavo daugiau balsų, negu anksčiau gaudavo, bet šis džiaugsmas yra panašus į mirštančio ligonio paguodą, kuris dar vis nenustoja vilčių pasveikti. Faktiniai socialdemokratų ir liberalai Baden - Wuerttemberge pralaimėjo: socialdemokratų nebeteks šiame krašte dalinės valdžios, keturių ministerijų, liberalai netenka 8 mandatų parlamente. Jei žiūrėti iš ateities perspektyvų, tai socialdemokratų ir liberalai Baden - Wuerttemberge nustoja būti politinės jėgos. Šių rinkimų pasekoje krikščionių Demokratų partijos ir CSU vadovė bė vakar Bonnoje visais balsais nutarė praveisti šį ketvirtadienį Bundestage nepasitikėjimo balsavimą Brandt vyriausybei. Ši nutarimą taip pat visais balsais patvirtino šių partijų frakcija parlamente. Taigi, balandžio 27 diena bus dar svarbesnė, negu 23-ioji. Kai, mieli skaitytojai, skaitysite šį mano pranešimą, jums iš amerikiečių spaudos bus žinoma, kas toliau valdys Vokietiją: W. Brandtas ar R.C. Barzelis.

★

Pasitikinėmis žiniomis Bundestage Brandt laimėjo pasitikėjimą dviejų balsų persvara.

vojinga, nes galėtų pradėti subversyvinius elementus ir leisti jiems imituoti maršalą Badoglio. Tad jis nutarė, bent šiuo momentu, pranešti, kad Duče atsistatydino dėl pablogėjusios sveikatos.

Liepos 26 d. jis buvo iškviestas į Hitlerio štabą Rytų Prūsijoje prie Rastenburgo.

Kaip ir visi štabo lankytojai, Goebbelsas, propagandos ministeris, turėjo irgi leisti iškratomą, po to jis gavo raudoną bilietą su savo vardu, kurį turėjo parodyti kiekvieną kartą kas to pareikalautų.

Hitleris savo štabe buvo įsitaisęs be liuksų ir tai buvo su pagrindu, kad atvykę iš fronto generolai matytų, kad jų vardas taip pat vargsta slėptuvėje, kaip ir jie.

Goebbelsas turėjo didžiausias privilegijas pas Hitlerį ir kartais ištiesom dienom juodu užsidarydavo ir kalbėdavo si. 1943 metų antroje pusėje Hitlerio didžiausi favoritai buvo Goebbelsas, Bormannas ir Himmleris.

Kaip kiekvieną kartą, kai jis turėdavo nemalonumų, propagandos ministeris sakydavo, kad ten kur yra nusikaltimas, turi būti ir nusi kaltėlis. Niekas nežinojo kas dedasi Italijoje, žinia sprogo kaip bomba netikėtai. Tačiau tam įvykiui ten buvo seniai ruoštas ir tai neturėjo likti nepastebėta vokiečių žvalgybai. Tas leido Goebbelsui iš naujo pradėti puolimą prieš du asmenis, kurie jam stovėjo skersai kelio.

Užsienių reikalų ministras Joachim von Ribbentrop nesutiko, kad užsienyje propaganda būtų propagandos ministerio tiesioginė žinioje. Gi Canario jis nemėgo įtardamas, kad šis vedąs dvigubą žaidimą ir negalima juo pasitikėti.

-- Jei aš būčiau Fuehreris, -- pasakė Goebbelsas, -- ir kai mano didžiausias draugas atsiduria tokioj padėty, man neįspėjus, tai tokius bendradarbius pasiųčiau po v... arba sušaudyčiau.

Kai Hitleris jam išdėstė savo planą pagrobti Italijos karalių su visa vyriausybe ir užimti Vatikaną, jis irgi pritarė entuziastiškai, lyg tai būtų geniaus sugalvotas strateginis manevras.

Liepos 27 d. visi vyriausybės nariai ir štabų viršininkai vėl susirinko Hitlerio būstinėn. Prieš tai Hitleris nusprendė pasiųsti Italijon kariuomenę ne tik iš Prancūzijos ir Vokietijos, bet ir iš rusų fronto.

Goebbelsas, Goeringas ir Himmleris pasisakė už žaibo akciją. Maršalai Keitel ir Jodl pritarė nedvejodami. Bet Rommelis ir kiti generolai priminė, kad rusai ne tik sustabdė vokiečių ofensyvą, pradėtą liepos 5, bet įvairiose

vietose perėjo į puolimą ir situacija yra kritiška.

Galutinai buvo sutarta, kad štabų viršininkai ir žvalgybos paruoš keturių operacijų planus. Pirmosios dvi bus karinio pobūdžio: Schwarz operacija, arba Italijos karinė okupacija, ir Achse operacija -- italų laivyno sunaikinimas. Trečioji operacija Student reiškė Romos užėmimą ir fašistinio režimo atstatymą, maršalo Badoglio ir karališkosios šeimos pagrobimą. Popiežiaus atžvilgiu buvo nuomonių skirtumų. Vieni galvojo kad užteks tik atkirsti Vatikaną nuo likusio pasaulio, bet kiti reikalavo deportuoti popiežių ir jo štabą į Bavarijos vienuolyną, kur būtų policijos priežiūroje.

Pagaliau kevirtoji operacija Eiche, reiškė Musolinio išlaisvinimą. Be Hitlerio ir Himmlerio, niekas iš dalyvavusių posėdyje negalvojo, kad ši operacija pasiseks.

Įvairioms strateginėms ir subversyvinėms operacijoms visad duodami slapto kodo vardai. Tai daroma ne tik karo metu, bet ir taikos metu. Jei priešui kartais lengvai pasiseka sužinoti ką reiškia kodu pridengta operacija, tai kartais šnipai turi didelio vargo kodą atidengti. Pavyzdžiui vokiečiai lengvai atspėjo, kad Overlord operacija reiškia išsilaipinimą Prancūzijoje. Bet jie niekad nesužinojo ką reiškia Tube Alloys operacija -- toks vardas buvo duotas atominės bombos bandymams.

Stalinas mažai kreipė dėmesio kodan, bet sąjungininkų prašomas sutiko dalyvauti šiame žaidime. Rooseveltas pats mėgo išgalvoti operacijoms vardus, o Churchillis, kuris buvo smulkmeniškias, tam skyrė didelę reikšmę. Liepos pabaigoje gen. Ismay jam pristatė sąrašą vardų dėl įvairių operacijų ateityje. Churchillis daugelį jų atmetė, pasiūlydamas naujus vardus. Bendrai jis mėgo vardus paimtus iš graikų mitologijos ir garšiųjų lenktynių arklių, bet buvo priešingas naudoti gyvūnų asmenų, ministrų, generolų. Jis atmesdavo ir tokius, kurie reikšdavo didelį pasitikėjimą, kaip "Triomphe" arba kurie reiškė nesėkmingumą.

Kad išvengus didelio galvojimo, Rooseveltas ir Churchillis savo susitikimą liepos mėnesį pavadino "Quadrant", kaip prieš tai buvusį vadino "Trident".

Susitikimas Quebece buvo reikalingas dėl besivystančios frone situacijos ir sąjungininkų nesutarimo. Turėjo būti diskutuojamas klausimas britų dalyvavimas kare prieš Japoniją, kokios taktikos laikytis italų fronte (nuo liepos pabaigos buvo vedamos slaptos derybos su maršalo Badoglio atstovais), de

Australijos padangėje

ANTANAS LAUKAITIS

STUDIJŲ DIENOS

Velykų švenčių metu, jau antrąjį kartą į Melbourne, susirinko Australijos lietuviai kultūrininkai, dalyvauti Krašto Kultūros Tarybos suorganizuotose Studijų Dienose. Graži mūsų kultūrinių diskusijų pradžia įgavo savo reikšmę ir šiais metais susirinko į Melbourne virš 100 dalyvių, tarp jų ir pats Australijos Krašto V-bos pirmininkas V. Neverauskas. Ypatingą reikšmę šios Studijų Dienos šiais metais turėjo tuo atžvilgiu, kadangi viena diena buvo paskirta mūsų Jaunimo Kongreso atstovams, kurie irgi tuo metu turėjo savo bendrąjį suvažiavimą - stovyklą ir darė paskutiniuosius savo pasirošimus prieš išvykimą į Jaunimo Kongresą.

Studijų Dienas Melbourne Lietuvių Namuose pradėjo nenuilstamas mūsų Melbourne kultūrininkas ir šių dienų didysis organizatorius A. Šeikis. Pats būdamas Krašto Kultūros Tarybos narys, jis iškėlė savo žodyje reikšmę ir esamą mums kultūrinę naudą, ypatingai lietuviškame jaunime, norint juos išlaikyti lietuviškai. Oficialiai šias Studijų Dienas atidarė Krašto Kultūros Tarybos pirmininkas V. Baltutis. Susirinkimą sveikino Melbourne Apylinkės pirmininkas M. Didžys ir Lietuvių Katolikų Federacijos pirmininkas V. Laukaitis.

Pirmosios dienos vakaras buvo skirtas jaunimui ir, pakvietus Jūratę Reisgytę moderatore, buvo duotas paskaitų ciklas "Australijos lietuvių jaunimo problemos", kurias skaitė Jaunimo Kongreso atstovai: Violeta Bitinaitė -- "Jaunimo lietuvių kalbos naudojimas" (šios, ypatingai geros paskaitos būdingesnes ištraukas duosiu kitame numeryje), Ugnė Kazokaitė -- "Australijos lietuvių jaunimo santykiavimas su užsienio jaunimu Lietuvoje ir Vakarų pasaulyje". Šioje paskaitoje, vis daugiau garsėjanti jaunoji dailininkė Ugnė, kuri Amerikoje taip pat

Gaulle vyriausybės pripažinimas (kiek Rooseveltas rodė didelę administraciją Stalinui, tiek didelę neapykantą reišdė de Gaulliui) ir pagaliau antrojo fronto Europoje atidarymas.

Churchillis, kuris priešinosi išsilaipinimui 1942 m. ir 1943 m., nebesipriešino 1944 metų vadinamajam Overlord operacijai, tik priešingai tam, kas buvo sutarta, jis pasiūlė Rooseveltui, kad operacijai vadovautų amerikietis generolas, bet ne anglų. Tačiau abu turėjo sunkumų sutarti politiniais klausimais.

Rooseveltas pilnai pasitikėjo rusais, tuo tarpu Churchillis jo nepaliekė šiame entuziazme ir jo santykiai su Stalinu paskutiniiais mėnesiais atšalo.

(Bus daugiau)

dalyvaus su savo darbais ir ruošiamoje jaunimo dailės parodoje, pabrėžė kad Australijos jaunimui ypatingai yra svarbu užmegsti artimus santykius su viso pasaulio lietuviškuoju jaunimu, ypačingai su Amerikos, nes ten daugumoje ir yra tos pačios problemos, tik pati lietuviškoji veikla yra gyvesnė. Taip pat yra labai svarbu turėti ryšius ir su Lietuvos jaunimu, nes, jei vyresnieji susirašinėja su savo giminėmis, tai jaunoji karta tą daro labai mažai, nes arčiau ir savo giminių nepažįstant, susirašinėjimas yra sunkus, kai tuo tarpu ir su Lietuvos jaunimu užsienio jaunimas galėtų turėti ir turi daug bendrų ryšių, kuriuos reikėtų tarpusavyje kelti, nes bent koks bendravimas duoda jaunimui daugiau idėjų ir tikrai prisidės prie lietuviybės išlaikymo juose.

Nedalyvaujant Liudai Apinytei, jos paskaitą "Australiškumas ir lietuviškumas" paskaitė V. Bitinaitė. Čia ji išreiškė sunkumus jaunimo tarpe, kada visa australiška aplinkuma reikalauja tapti visus ateivius australais, kai vyresniosios kartos lietuviai ir tėvai nori jaunimą išlaikyti lietuviškai, vienokiu ar kitokiu būdu juos įtraukiant į lietuviškąją veiklą. Čia ir gaunasi didžiulės jaunimo problemos.

Vytėnė Vasaris savo paskaitoje "Jaunimo spauda" nusiskundė, jog vakarų pasaulyje, o Australijoje tai visai neturime, yra didelis trūkumas lietuviškosios spaudos, kuri specifiniai būtų pritaikyta jaunimui. Ir dabartinėje lietuvių spaudoje, nors ir labai daug rašoma apie jaunimą, bet pačiam jaunimui mažai pasisakant, šie rašiniai nėra jaunimo tarpe tokie efektingi.

Vienokiu ar kitokiu būdu reikia įtraukti daugiau paties jaunimo į bendradarbių eiles, duodant spaudoje jiems atskirus skyrus ir pan., kas tikrai daugiau turėtų įtakos mūsų jaunime.

Vytautas Straukas savo paskaitoje "Australijos Jaunimo Ateitis" sulygino mūsų jaunimą su mūsų Australijos bendruomene. Jo manymu, šiandien mūsų bendruomenė yra stipresnė, negu prieš dešimtį metų, todėl ir jaunimas, savanoriškai įeidamas į mūsų lietuviškąją bendruomenę ir joje aktyviai vienuokiu ar kitokiu būdu besireikšdamas, yra gyvas ir daugeliu atvejų stipresnis negu anksčiau. Jaunimui mūsų lietuviškos politinės problemos nėra tiek idomos ir reikšmingos, tačiau visi meniniai ir kultūriniai pasireiškimai yra labai artimi, todėl jie ir yra pagrindas lietuviybės išlaikymo mūsų jaunimo tarpe.

Plačiose diskusijose buvo idomiai apsvaistytos pagrindinės visų paskaitų mintys, duodant daug idomių pasiūlymų. Įdomu, kad ir pats jauni-

mas pasisakė prieš spausdinimą jaunimo laikraščių anglų kalba.

Šiais metais Melbourne ypatingai gražiai buvo paminėta Šv. Kazimiero Lietuvos jaunimo globėjo diena. Ši minėjimą savo specialioje suiegoje pravedė Melbourne skautai, dalyvaujant bažnyčioje ir vėliau Lietuvių Namuose virš 90 skautų su savo vėliava. Po duotų jaunųjų skautų išodžių, skautų medaliu "Už nuopelnus" buvo apdovanoti: Melbourne lietuvių klebonas kun. P. Vaseris, tuntininko pavaduotojas ir Jaunimo Kongreso Australijos grupės vadovas Henrikas Antanaitis, seserijos vadovė Dana Čižauskienė. Skautų lauzą pravedė Gabrielius Žemkalnis. Labai daug darbo ir pasišventimo su Melbourne skautais įdėda tuntininkas ps. V. Stasiliūnas, kurio pastangomis ir Melbourne "Džiugo" tuntas yra vienas iš pavyzdinčiausių Australijoje.

Adelaidės lietuvių šv. Kazimiero bažnyčios langų vitražuose jau baigiamas atskleisti Lietuvos bažnytinės provincijos istorija. Didžiojo altoriaus skliaute matosi Šv. Kazimieras ir Vilniaus Trys Kryžiai, ilgamečio Adelaidės klebono, mirusio kun. J. Kungio atminimui yra Aušros Vartų Marija, toliau yra Panevėžio Katedros paveikslai panevėziečių vitrinoje, kai žemaičių lange vysk. Valančius ir Kražiai, kai dzūkai, kapsai ir zana-vykai baigia įrengti suvalkiečių vitražą, kur bus ark. J. Matulaitis, Rimšos Vargo Mokykla ir Raimūnų miško paminklas. Šių vitražų įrengimo mintį davė prieš kurį laiką iš Amerikos į Adelaidę atvažiavęs kun. A. Spurgis MIC.

Nors dar ir neįpusėta šių metų eigoje, tačiau Sydnejaus lietuvių dienų komitetas dirba tikrai su dideliu pasiryžimu, kad ateinančios Lietuvių Dienos Sydnejuje būtų pravestos kuo geriausiai. Jau baigiama sustatyti visa šios šventės programa, kurią sudarys: Jaunimo koncertas, kurio metu pamatysime ir išgirsime jau grįžusius mūsų jaunimo atstovus iš II-jo Jaunimo Kongreso. Vėliau Tautinių Šokių vakaras, Dainų Koncertas, Dramos Teatro vakaras, Meno Paroda, Sporto Šventė ir kita. Lietuvių Dienos bus užbaigtos N. Metų baliumi puičiame Chevron hotelyje. Kaip ir anksčiau vykę, taip ir būsimosios šiais metais Lietuvių Dienos yra mūsų lietuviškojo gyvenimo širdis ir pulsas, duodąs mūsų viso gyvenimo kultūrinį, meninį ir dvasinį pasirodymą, stiprinantį ir iškeltantį mūsų kultūrinius lietuviškuosius turtus.

WANTED
JOURNEYMAN
DIE MAKERS

Top qualified Die Makers needed. Must have job experience and be able to set up work from Blue Prints & Close Tolerance. Steady work. Good wages & fringe benefits.

Apply
UNITED TOOL & DIE INC.
910 1/2 N. Washington
Kokomo, Indiana 46901

(31-37)

DIRVA THE LITHUANIAN NEWSPAPER

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

Telephone: (216) 431-6344

SECOND-CLASS POSTAGE PAID AT CLEVELAND, OHIO • PUBLISHED TWO TIMES A WEEK EVERY WEDNESDAY AND FRIDAY BY AMERICAN LITHUANIAN PRESS RADIO ASS'N. VILTIS, INC. • SUBSCRIPTION PER YEAR \$13.00 • SINGLE COPY 15 CENTS.

EDITOR VYTAUTAS GEDGAUDAS

DIRVA IŠEINA TREČIADIENIAIS IR PENKTADIENIAIS • PRENUMERATA MEAMS \$13.00, PUSEI METŲ \$7.00 • ATSKIRO NUMERIO KAINA 15 CENTŲ • STRAIPSNIAI TRUMPINAMI IR TAI SOMI REDAKCIJOS NUOŽIORA • NESPAUSDINTI STRAIPSNIAI GRAŽINAMI TIK AUTORIAMS PRASANT • PAVARDE PASIRASYTI STRAIPSNIAI NEBŪTINAI IŠREISKIA REDAKCIJOS NUOMONĘ • UŽ SKELBIMŲ TURINĮ IR KALBĄ REDAKCIJA NEATSAKO.

LIETUVĖ MOTINA IR JOS PAGERBIMAS

Pavasaryje gamta atbunda ir su visu savo grožiu ruošiasi naujam gyvenimui. Milijonai naujų gyvybių gamtoje daugiausia gauna pradžią pavasaryje, kuris yra gražiausias, linksmiausias ir patraukliausias metų laikas. Todėl nenuostabu, kad pasaulis pavasaryje gegužės mėnesį skiria motinos garbei.

Motina pati yra lyg pavasaris, savo neapibrėžtu pasiaukojimu, pasišventimu ir meile yra atsidavusi naujos gyvybės pradžiai ir egzistencijai. Motina, žmonijos gimdytoja, aukojasi iki gyvybės netekimo savo kūdikiui, šeimai, vyrui ir savo tautai. Motina duoda gyvybės pradžią išlaiko žmonijos gyvybę, auklėja ir paruošia savo vaikus į visokius pašaukimus ir profesijas. Iš motinos namų išeina paprastas darbininkas, kunigas, gydytojas, generalas ir valstybės galva, prezidentas ir karalius. Motina jiems visiems, vaikystėje, per savo pasišventimą ir pasiaukojimą įdeda savo daug širdies ir sielos ir formuoja jų sąmonėje kas yra dora, gera ir gražu. Motina atiduoda visus savo dvasinius turtus vaikui. Pagrindinis auklėjimas vaikų gaunama šeimoje ypač motinos pastangomis ir tas atelityje atsiliepiama į kiekvieną profesiją ir į valstybės vairuotoją.

Motinos minėjimo tikslas yra pagerbti lietuvę motiną, iškelti jos didelius nuopelnus, vaikams šeimai, lietuvybei, tautai ir pavergtai mūsų kenčiančiai tėvynei.

Motinos rūpesčiai prasideda dar kūdikiui negimus. Ji rūpinasi būsimo vaiko kraiteliu, rūpinasi ką ji turi valgyti, ką gerti, kaip rengtis, kokius vaistus ir vitaminus imti. Ji rūpinasi visuo, kas jos būsiamam vaikui išeitų į sveikatą ir kad jis būtų gyvenime laimingas.

Motinos dienos pagerbimo proga mes pirmiausia prisimename mūsų visų didžiausią motiną -- pavergtą kenčiančią Lietuvą ir linkime mūsų brangiai tėvynei, kad jai greičiau patektų laisvės aušra ir kad ji greičiau atgautų laisvę.

Kartais vaikai nepakankamai suprasdami motinos pagerbimo prasmę, ją užgaubia ar nesirūpina. Yra patarlė, kad mažas vaikas, mina motinai ant kojų, o suaugęs mina motinai ant širdies. Šita patarlė turi ir daug tiesos, nes kartais

suaugę vaikai apleidžia savo motiną, nesirūpina jos varginga padėtimi ir tik teismas priverčia vaikus duoti tinkamą ir prideramą pagalbą motinai. Šitoks nežmoniškas pasielgimas vaikų su motina yra smerktinas, nes toks paielgimas nėra suderinamas su jokia morale, teisingumu ir vaikų prievole tėvams. Kad motinos būtų mažiau užmirštos savo vaikų, iš mažens visokiomis priemonėmis ir progomis turime mokyti vaikus, kad visada ir visur motina būtų tinkamai ir prideramai pagerbta už begalinį pasišventimą ir pasiaukojimą šeimai. Jei atiduodame tinkamą pagarbą savo motinai, tai neužmirškime ir kitos pažįstamos moters, nes ir ji yra taip pat kieno nors garbinga vaikų motina. Lietuvos laisvės atsikūrimo 1918 ir 1919 metais, jaunuoliai iš mokyklų paraginti patriotinių lietuvių motinų, išėjo ginti Lietuvos laisvės. Savanorių, šaulių ir partizanų lietuvių motinos paaukojo savo geriausių ir mylimiausių sūnų gyvybes Lietuvos laisvei. Jos visos motinos minėjimo ir pagerbimo proga su didele pagarpa ir dėkingumu atmintinos, nes jų pastangomis vaikai iškovojo Lietuvai laisvę. Mes šiandien, su didžiausiu širdies skausmu ir užuojauta, prisimename Lietuvos motinas išstremtas Sibirą, kurios tenai su plakančia lietuviška širdim ir su Lietuvos laisvės idėja, kenčia badą, šaltį ir priešpaudą tik dėl to, kad jos buvo ištikimos savo tėvynei ir lietuvybei.

Šiandien, mes taip pat prisimename, su didele pagarpa ir dėkingumu, visas pavergtoje tėvyneje motinas, o ypač garbingai prisimename kankinio Simo Kudirkos motiną, kuri iškiepino savo sūnaus širdin tėvynės meilę ir Lietuvos laisvės idėją. Simas prieš teismą kankinamas kalėjime, nesutiko Maskvos budeliams kalbėti komunistinio nauda. Jis, nebijodamas mirties bausmės, teisme viešai pareikalavo Lietuvai laisvės, nes dabartiniu metu Lietuva yra nelaisva, o Maskvos okupuota. Simas mirties sprendimo atveju paprašė kunigo. Šitie kankinio Simo divyriški pareiškimai, buvo vakarų pasaulio gauti ir paskelbti spaudoje. Dar kartą buvo duota žinoti laisvam pasauliui, kad nėra jokios, melagingai Maskvos skelbiamos, Lietuvos laisvės, o yra žiauri komunistų okupacija ir kruvinas teroras.

Lietuvybę išlaikė ir atelityje išlaikys tik šeimoje motina, nes vyras būna mažiau namie. Lietuvė motina kuri pirmus žodžius taria ir mokiama savo vaikus lietuviškai, tik tokia šeima yra lietuviybės išlaikytoja.

Gegužės mėnesį mes visas garbingas ir mieles lietuves motinas, lietuvių tvirtoves, atsimename su didžiausia pagarpa ir dėkingumu, nes tik lietuvių motinos išlaikys lietuviybę. Visoms lietuvių motinoms linkime geriausios sveikatos ir džiaugsmingos šeimos laimės. Lietuvių motinos, tremtyje jau iškeliauvę amžinybėn, išskirtos ramybėje, tegu šio svetingo krašto žemė būna jums lengva amžinam poilsiui.

Dr. K. Pautienis

Svečiai LB priėmimo Atstovų rūmuose Washington. Dešinėje kongresmanas Charles W. Whalen Jr., kairėje vienas jo asistentų William Steponkus. Tarp jų Estera Bendžitė-Washofsky ir Onutė Valaškaitė.

LB PRIĖMIMAS JAV KONGRESO NARIAMS

Lietuvos pavergimo klausimo kėlimas, metams beslenkant, darosi vis sunkesnis. Memorandumai daugelio šiais laikais jau priskiriami prie atgyvenusių priemonių valdžios organams įtakoti. Bendravimo srityje pabrėžiamas artimo asmeninio kontakto būtinumas, "people to people" santykiavimas tarp išrinktų atstovų ir už juos balsavusių piliečių.

Naująją bendravimo formulę Lietuvos pavergimo klausimui kelti ir jos kultūrai pristatyti vykusiai panaudojo JAV LB Centro Valdyba, š.m. balandžio mėnesio 13 dieną, Washington, paežnioje Senato rūmų salėje, suruošdama priėmimą JAV Senato ir daliai Atstovų Rūmų nariams. Priėmimu norėta išreikšti senatoriams ir kongresmanams nuoširdžią padėką už Sovietų Sąjungos neteisėtą Lietuvos okupaciją ir jos žmonių kančios nuolatinį kėlimą.

Priėmimas organizuotas naujovišku, amerikiečiams kiek neįprastu būdu. Atsisakyta panašiuose pobūviuose paprastai vyraujančių stipresniųjų gėrimų. Svečiai vaišinti lietuviškais skanėstais -- pyragaičiais ir kava. Trys didžiuliai stalai nukloti raguolių, "ežio", "Beržo šaka", medaunin-

kais, žagarėliais, napoleonais ir kitais lietuvių šeiminiškių kepsniais stebino atvykusius svečius. Svečiams buvo paaiškinama, kad tai Philadelphia, Baltimorės ir

leista suminėti tik atsilankiusius JAV senatorius: Scott ir Schweiker (Penna.), Buckley ir Javits (New York), Percy (Illinois), Tunney (Calif.), Brooks (Mass.), Ca-

Jei pasivažišinimas lietuviškais skanėstais, senatorius ir kongresmanus į JAV LB suruoštą priėmimą Washington patraukė, tai jau ni, malonus, juos sutikusiųjų LB darbuotojų veidai ir puiki nuotaka, vertė svečius neskubėti ir valandėlę pabūvoti. O tarp pokalbių apie skanėstų kilmę, receptus, dažnu atveju, svečiai pajautė ir mūsų didįjį rūpestį -- pavergtą Lietuvą. Nuotraukoje iš kairės: Sniegolė Jurskytė, sen. Charles H. Percy, dr. Antanas Novasitis ir Estera Bendžitė - Washofsky.

K. Čikoto nuotrauka

Washingtono moterų darbo vaisius ir, kad daugumas šių gabių kulinarijos specialistų dalyvauja ir pačiame priėmime. Trys televizijos stotys filmavo nuostabiuosius lietuvių kepsnius. Radijo, dviejų telegramų agentūrų, ir tuzinas amerikietiškių laikraščių korespondentų domėjosi receptais, lietuvių tautiniais rūbais, gintaru, nepamiršdami pareikšti savo užuojautą dėl Lietuvos tragedijos. Atsisveikinant, spaudos atstovams buvo padovanojama mūsų garbės konsulės Jūzės Daužvardienės parašyta ir šiai proga autografuota knyga "Popular Lithuanian Recipes".

Dvejeto valandų trukusio priėmimo pasisekimas prašoko rengėjų geriausias viltis. Priėmimą savo atsilankymu pagerbė 26 JAV senatoriai, apie 40 Atstovų Rūmų narių, ir arti 350 jų įstaigų tarnautojų. Atvykę svečiai, be išimties, LB Centro Valdybos narių ir jiems talkinančių lietuvių moterų buvo pašnekinanti, svetingai pavaišinti, Kongreso nariams pareiškiant nuoširdžią padėką JAV lietuvių vardu. Priėmimas tartum virto maža lietuvišką tradicijų bei kultūros demonstracija. Šio straipsnio nenorima ištęsti vadinant garbingus svečius amerikiečius. Tebūna

Iš lietuvių, neskaitant pirm. V. Volerto ir LB Centro Valdybos narių, priėmimo dalyvavo Lietuvos Atstovs Washington J. Kajeckas su žmonia, "Amerikos Balso" lietuvių skyriaus viršininkas dr. K. Jurgėla su savo štabo nariais, Republican National Committee pareigūnas, lietuvių kilmės, J. Burgess, buv. Pensilvanijos valstybės Transporto sekretorius V. Ankaitis, lietuvių spaudos bendradarbiai G. Krivickienė ir V. Alseika. Priėmimo metu vykusioms iškilmėms vadovavo JAV LB Centro valdybos nariai dr. A. Novasitis ir Aušra Mačiulaitytė -- Zerr, ant savo pečių nešę priėmimo organizavimo našta ir tai atlikę su visapusišku profesiniu pasiruošimu.

Priėmimą atidarė JAV Senato Mažumos vadovas sen. Hugh Scott ir Richard S. Schweiker, Etninių Grupių Praeičiai Tirti įstatymo projekto Senato autorius. Savo žodyje sen. Scott dėkojo LB vadovams už priėmimą, priminė Senate kasmet vykstančius Vasario 16 minėjimus bei senatorių nuoširdžius pareiškimus Lietuvos reikalu, kalbą baigdamas teigimu "Mes didžiuojamės stebėdami kaip jūs, lietuviai, išlaikote savo kultūrą ir tradicijas". Sen. Schweiker savo kalboje pažymėjo, kad šis "skanėstų bufetas" laikytinas "simboline visų JAV lietuvių padėka Kongreso nariams ir už paramą švietimo ir kultūros srityse". Prisiminė ir savo įneštą etninių studijų įstatymą, dar galutinai neįprastą, pažymėdamas, kad ir šis priėmimas liudija "etninių lietuvių pasididžiavimą". Pažymėtina, kad sen. Scott ir Schweiker globojo šį priėmimą. Be Lietuvių Bendruomenės tiesioginio kvietimo, jie savo ruožtu specialiu laišku kreipėsi į savo kolegas senatorius kviesdami juos į lietuvių vaišes atsilankyti. Taip pat, jų įstaigos pareigūnų talka ypač prisidėjo prie silaukimo plataus spaudos ir televizijos dėmesio. Padėkos ženklai, abiem senatoriams įteikta knyga "Lithuania 700 years".

(Nukelta į 4 psl.)

Dr. Antanas Novasitis, Aušra Mačiulaitytė-Zerr ir sen. Richard S. Schweiker LB suruoštame priėmime.

K. Čikoto nuotrauka

IŠ PRAEITIES PRISIMINIMŲ (I)

KAI MES BUVOME JAUNI

Sulaukus jau nebeveiklaus gyvenimo vėlyvo rudens, kada gyvenimo ratas greit riedi prie lemties ribos, dažnai ir nenoromis, bet neišvengiamai mintys krypta ir skrenda praeitin ir vaizduotėje kaip kaleidoskopas slenka praeities atsiminimai, scenos, įvykiai ir žmonės su kuriais teko susipažinti, suartėti arba ir glaudžiau susidraugauti ir kurių didžioji dauguma jau pasišalino iš gyvųjų tarpo.

Tai gi ir dabar prisiminiau vieną, nors ir neilgai bet judriai pragyventą laikotarpį St. Peterburge, vėliau pakeistą į Petrogradą, gi komunistų Lenino garbei pavadintą Leningradu. Mes jį visada vadinome Petrapi-liu.

1908 metų sausio pradžioj speiguotą ir šiaurinės blizgančios miglos dengiamą rytą, dviejų stambių arklių traukiama dviaukštė konke vy-

PRIĖMIMAS
KONGRESO
NARIAMS...

(Atkelta iš 3 psl.)

Į priėmimo pabaigą, puikią dalyvių ir rengėjų nuotaiką dar pagyveno antru kartu atvykęs sen. Schweiker. Jis pranešė, jog Senato ir Atstovų Rūmų bendrai posėdžiaujanti komisija prieš pusvalandį sutarė tolimesnei eigai praleisti Etninių Grupių Praeičiai Tirti įstatymo projektą, pakeldami skirtą sumą iki 15 milijonų dol. Pažymėjęs jog lietuviai yra pirmieji šią džiugią žinią patyrę, senatorius suminėjo jog prie sekmės prisidėjo ilgalaikė LB talka. O su šypsena pridūrė, kad "tai ir jūsų skanėstų nuopelnas".

Priėmimas susilaukė atgarsio televizijoje ir spaudoje. Philadelphijos, Pittsburgho, ir Washingtono televizijos stotys žinių metu prisiminė "nuostabų" vaišių stalią. "Washington Post", "Baltimore Sun" ir kiti laikraščiai patalpino vaišių aprašymus, rasdami vietos ir nuotraukoms. (sag)

K. MAŽONAS

kau iš Baltijos geležinkelio stoties į Vasiljevo salą pas savo tautietį, žemaitį, kilusį iš Klaišių kaimo, Gurauską. Gyveno jis valdiškame universiteto pastate pusrusio bute, nes buvo universiteto geografijos katedros ir kabineto tarnautojas - prižiūrėtojas.

Nors asmeniškai nebuvome pažįstami, sutiko žemaitišką nuoširdumą ir vaišingumą. Sužinojęs kokiu tikslu atvykau pasiūlė būti jo svečiu taip ilgai, kol surasiu sau darbo. Ta pasiūla man labai pravertėjo, nes mano materialiniai ištekliai buvo visai išsekę.

Greit suradau ir darbą vienoj, nors reliatyviai nedidelėj, bet ištaigin-goj vokiečių farm. mag. Wachs'o vaistinėje Kamenokstravskoj prospekt. Ta Petrapičio miesto dalis vadinosi "Peterburgskaja storona" ir skaitėsi geriausia ir praeitniausia. Iš visų Rusijos didmiesčių Petrapi-lis daugiausiai panašėjo į Europos miestus lygiai kaip savo išorine išvaizda taip ir charakteriu. Gyventojų sudėties atžvilgiu buvo labai margas,

nes kaip visada Rusijos gyventojų pusę jei ne daugumą sudaro nerusų kilmės bei tautybės žmonės. Beto, kaip sostinės mieste visokiais reikalais čia gyveno ir daugybė svetimšalių. Dėl savo geografinės padėties Lietuvos atžvilgiu čia buvo ir didžiausias lietuvių susibūrimas -- kolonija.

Daug mūsų žmonių čia ieškojo uždarbių bei kitų pragyvenimo šaltinių, to dėl nesunku buvo čia su-tikti lietuvių pradedant nuo tarnaitės ar fabriko darbininko ir iki profesoriaus. Nemažai buvo pastoviai išikūrusių laisvų profesijų žmonių bei prekybininkų.

Po pamaldų Šv. Kotrynos bažnyčios aikštėje, kuri atstojo šventorių, Nevskio prospekte galėjai stebėti būriais susispietusių besišnekančių lietuvių ir jų tarpe daug augalotų imantriomis bei puošniomis uniformomis pasidabinusių vyrų -- tai vis leibgvardijos raitelių pulkų lietuviai kareiviai. Kuris tai pulkas ir vadinosi "leibgvardii litovskij polk", panašiai kaip prūsų armijoje lietuviškieji dragunai Tilžėje. Dėl savo ūgio ir ge-

LIETUVIŲ TAUTOS KILMĖS IEŠKANT

Malonu buvo patirti, jog aną metų Dirvoje tilpęs ir nemažą skaitytųjų dėmesį sukėlęs, Česlovo Gedgaudo rašinys: Lietuvių tautos kilmės beiškant, esąs autoriaus naujai peržiūrėtas, papildytas ir išleidžiamas atskira knyga.

Neseniai į mano rankas trumpam laikui buvo patekusi kito autoriaus ta pačia tema knyga -- Juozas Jurginis, Legendos apie lietuvių kilmę. Tai nedidelė, itin kukliai išleista knygelė. Joje istoriko išvalgumu autorius vaizdžiai pateikia daugelio legendinių lietuvių tautos kilmės teorijų, hipotezių apžvalgą (analizę). Aptariami mūsų, lietuvių, autoriai, rašę kalbamu klausimu, o taip pat ir kitataučiai (lenkai, vokiečiai, rusai) savo raštuose, kronikose, nors ir netiesioginiai palietu-

sieji lietuvių tautos kilmę. J. Jurginis išnašose nurodo autorius ir jų veikalus, kuriuos savopa sakojimuose liečia. Tas daro patį klausimo nagrinėjimą mokslinės ir palengvina skaitytojui tolesnį kelią, norint klausimą arčiau susipažinti.

J. Jurginio knygoje nurodyta, kad ją "recenzavo istorijos mokslų daktarė Regina Kulikauskienė, deja, knygoje tos recenzijos nėra ir net nenurodyta iš viso, ar ta recenzija kur nors paskelbta. Bendrai, ši Jurginio knyga, ypač istorinio žanro skaitinių mėgėjams, itin maloniai skaitosi. (Juozas Jurginis, Legendos apie lietuvių kilmę. Vagos leidinys, Vilnius, 1971).

M. Valiukėnas

SKAITYKITE IR PLATINKITE
DIRVĄ

ros išvaizdos tuose pulkuose tarnavo daug lietuvių. Nemažai iš jų karinę tarnybą atlikę gaudavo darbą ir čia pastoviau įsikurdavo. Vienas iš tokių buvo mūsų buvo yla kiškis Vindašius, kuris po šešerių metų tarnybos buvo paskirtas caro arklidžių prižiūrėtoju.

Ypatingai Petrapičio miesto ir patraukė mokslą einantį jaunimą savo įvairiomis aukštosiomis mokyklomis ir vargu ar buvo kuri aukštoji mokykla kur nebūtų buvę lietuvių studento.

Pastoviai Petrapičio apsigyvenę lietuviai būrėsi savišalpos, labdaros ir kitose draugijose, gi studentija susispietė savo studentų draugijon prie kurios šliejosi ir šiaip jaunimas.

Kadangi nuo 1908 metų vasaros galo apsigyvenau su pradedančiu studijuoti V. Gyliau viename kambary, tai ir pats kaip tai nejučiomis patekau į šių jaunų idealistų tarpą. Nors ši draugija savo narių skaičium buvo gal skaitlingiausia, bet materialiu atžvilgiu neturtin-giausia. Todėl pastovios savo patalpos - buveinės neturėjo. Kas antrą šeštadienį naudojosi Civilių Inžinierių Draugijos sale Zabalkanskom prospekte.

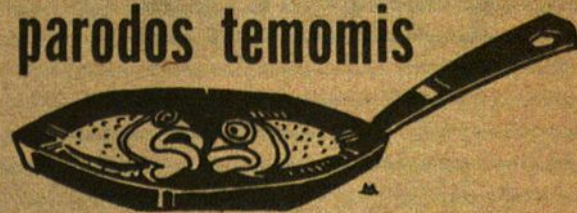
Šitie subatvakariai būdavo įdomūs, prasmingi ir labai patrauklūs. Berferatų, pranešimų bei debataų, čia nuolatos pasirodydavo savo gabumais ir mūsų būsimieji didieji menininkai.

Sakoma būk taidainininkai iki 25-27 metų dainuoja savo giliu pajautimu ir siela, gi vėliau jau bedainuoja paiekta bei išigyta dainavimo technika. Konservatoriją jau baigiantis Kipras Petrasukas retkarčiais čia pasirodydavo ir savo stebinančiu balsu dažnai išspausdavo ir nevieną ašarą iš moterų gražiųjų akučių.

Kaip minėjau, šituose subatvakariuose jis pasirodydavo retai, nes tuo metu dalyvaudamas Fignerio kvartete būdavo nuolatos kviečiamas į didesnius ir iškilmingesnius parengimus bei koncertus.

Kitą dainininką, būtent Juozą Babrauską geriausiai prisimenu iš jo milžiniško ilgio kaklajuostės, kurią nuolatos vynio-

Jūros parodos temomis

Vilniuje įvyko plati savo drobėmis "Mūsų jūra" dailės paroda. Spauda simpatyngai sutiko dailininkus-marinistus. Marinistas, tai dailininkas, pasirinkęs temai jūros bangų bei laivelių šešėlių vaizdavimą. Geras marinistas sugeba taip vaizdžiai pavaizduoti sūrų vandenėlį, kad atrodo, išsipils vanduo per paveikslą rėmus ir bus ant grindų bala po paveikslu.

Tačiau, ši jūrinių temų dailės paroda nustebino vilniečius. Kas antras mūsų marinistų paveikslas vaizdavo... žuvį. Spaudos apžvalgas pasekus -- parodos drobėse buvo didelės žuvys ir smulkios žuvys, buvo fantastiškų formų žuvys (aiškus nusi-kaltimas socialistiniam realizmui) ir visai natūraliai pavaiduotos jūrinės žuvys: sardinės, strimilės ir šprotai.

Paroda turėjo pasisėkimą. Prieš paveikslus svajingai stovyniavo minios žiūrovų.

Staiga susikūdrė spontaniška nuotaika, lyg žmogus ateitum į puikią žuvų rinką ir įvairiopus ten žu-vys nėra deficitinė prekė, bet paprastas, kiekvienam prieinamas pirkinys.

Kaip žinia, nors Lietuvoje tie patys ežerai ir tos pačios upės, netgi daugiau tvenkinių ir užvan-kų, bet žuvų rinkoje nebėra. Žuvys kur tai nuplaukė ir antitarybiniai boikotuoja tarybinę žuvų rinką.

-- Žiū, to ungurio riebumą, -- badė alkūne viena šeiminkė kitą, -- tai man pirkinėlis! Seilės varva bestebint.

-- Tik tu paveizdėk, -- smagiai burkavo vienas žiūrovų, -- lydeka, bent dešimties kilogramėlių. Kad tokia ant stalo farsiruota! Umm!

-- Matai tą natiurmortą, -- su nostalgine ašara žvilgsny ir balse, -- murmėjo pilietis, -- toks gyvų gyviausias natiurmortas. Ant staltiesės grafinčikas su šimtu gramų, ant lėkštutės silkutė, apdėta svogūnėliais, duonos riekiutės. Už grafinėlio netgi stiklelis, lyg tavęs belaukiantis. O silkutės snukutis, matai, lyg šypsosi tau kaip senam prieteliui. Verta prie paveikslą stovėti ir visą dieną.

-- Nekankink, -- suvaitojo draugas, -- neerzink gomurio. Tiek gėrybių ant drobės, o namo neparneši nė menkiausias menkės.

Jis apmaudžiai nuomojo ranka ir pasisuko eiti iš parodos. Duryse jis susidūrė su piliete strimagalviais besiveržiančia į parodą.

-- Ar pakvaišai! -- sušuko jis, stebėdamas bobelę su keptuve rankoj. -- Vos mane iš kojų neišvertėi.

-- Skubu, -- atkirto pilietė. -- Kad progos neprarasčiau. O gal taip iš rėmų ir tiesiog į petelnę! Žuvų, dailės parodoje, toks gi perteklius, o mano telenė vis tuščia.

Moteris išiveržė parodon, atkišusi keptuvę su-gauti bet kurią žuvelę, iškrintančią iš rėmų...

Kodėl spauda priekaištavo, kad "jūros temų" parodoje buvo per daug žuvų drobėse? Tiek suteikta žmonėms malonumo.

davo savo kaklą, rūpestin-gai saugodamasis nuo persišaldymo.

Juozas Vaičkus, atvykęs Petrapičio rudenį, 1908 m., buvo įstojęs universitetą, nes subatvakariuose jį matydavau visada studento uniformoje. Vėliau universitetą pakeitė į Aleksandro dramos mokyklą. Jis nepradavo savo kaklą, rūpestin-gai saugodamasis nuo persišaldymo.

leisdavo subatvakarių nepasirodęs scenoje suokiu, manau jo paties su-kurtu, monologu ar anekdotais. Tuo metu jo žemaitiškas akcentas ir tar-sena buvo labai ryškūs. Kada jis tapo tikroju scenos adeptu ir profesio-nalu man nebeteko jo ma-tyti. (Bus daugiau)

JUOZAS ŠVAISTAS

O MES VIS TOLSTAM

(3)

Visai nelauktai nutraukė Liudą kažkoks nepa-žįstamas:

-- Labai persiprašau, meldžiamieji, kad įsi-terpsiu... Va, stoviu po anuo kaštanu ir klausausi, lietuviškai šnekat. O aš juk irgi lietuvininkas! Pri-sistatau: Povilas Dičkus. Man nepatiko to jauno bi-čiulio (Liudas stipriau pasižiūrėjo: jam lyg aštrių daiktu būtų idūręs. Pats vienas nusistebėjo: "Na koks aš jam bičiulis?) šnekat. Jis labai klysta Jo pažiūra gana pasenusi ir smulkiai egoistiška...

Visi smalsiai sužiūro į tą vyrą. Iš veido atro-dytų kaip ir prancūzas. Tamsokas, juodi žvilgplaukai. Veidas gausiai apžėlęs. Nesutvarkyti nei ūsai nei barzda. Atparas labai paprastas, kaip sakoma proletariškas. Iš visko sprendžiant, būtų vidurinio amžiaus. Savo įsiterpimą varo toliau:

-- Tas jaunuolis sako: Prancūzija supras mus, o jeigu supras, tai ir laisvę atgauti padės... Apie kokią laisvę jis čia klieša? Vokiečiai, tiesa, buvo

okupavę Lietuvą, kaip ir kitus Sovietų Rusijos kraš-tus. Dabar tikrieji šeiminkai jau sugrižo, ir kraš-tas visai laisvas.

Liudas smarkiai atkirto:

-- O kas tie bolševikai?! Ar ne tokie pat oku-pantai?! Gal žiauresni dar...

Visai ramiai reagavo keistokas vyras!

-- Palauk, meldžiamasis. Karščiuotis labai ne-sveika ir dargi žalinga. Viską reikia gana šaltai ir rimtai apsvarstyti, ypač dabar, -- padarė trumpą pauzę ir akylai apžvelgė visus: -- O ką jūs manot, kaip bus po šito karo? Kaip tvarkysis valstybės, tautos? Kokie bus politiniai ir socialiniai santy-kiai? O aš jums, meldžiamieji, pasakysiu. Ir tai iš tikrų tikriausių šaltinių. Po karo visai kitaip at-rodys Europa. Nebebus mažųjų valstybių -- štai kaip! Jos tik nesantaikos židiniai. Iš tiesų! Pasaky-kit man, meldžiamieji, kas gi išprovokavo abupas-kutiniuosius karus? Pirmąjį -- Serbija, o šitą -- Lenkija. Ir didžiosios valstybės visai kitaip bus sutvarkytos...

-- Įdomu kaip? -- čia nebeiškentė ir Juozas. Kalbėtojas stipriau atsispyrė koją, daugiau išikvėpė oro. Atrodė, kad jis rengiasi daug ir ilgai kalbėti:

-- Iš tikro įdomu. Patikėsit ar ne, visas bus padalyta į dvi sferas -- Rytų ir Vakarų. Rytinėj sferoj vyraus ir viską diktuos Sovietų Sąjunga, o Va-karinėj -- aliantai, dabartiniai Sovietų draugai...

Juozas energingai pakilo ir rūščiu tonu pasa-kė:

-- Dėkui tamstai. Gana, prisiklausėm. Jau mums metas eiti. Šiaip ar kitaip bus -- pagyvėsim pamatysim...

Keistasis vistiek nepasidavė:

-- Ne, tamsta. Tai naivėlių išmintis. Kiekvie-nas mąstąs ir pažangus žmogus privalo iš anksto viską žinoti -- numatyti ir veikti ta prasme, kur suplaukia didieji ir bendrieji visų tautų reika-lai. Matot, meldžiamieji...

Trejkė jau buvo nutolusi. Liudas nekantriai paklausė:

-- Tai kas gi čia per tipas? Ar jūs pažįstat jį? Ar esate kur nors matę, sutikę?

-- Tokia ir pažintis, -- aiškino Juozas: -- ne per seniai ėmė lankytis toje pat aludėj, kur ir mu-du su Saliute užėinam. Neblogai abiem kalbom -- vokiškai ir prancūziškai šneka. Jo kalbinti nereikia, pats užveda pašnekėsį. Kalbėdamas giliai iš-meigia į klausytoją aštrias savo akis. Atrodo lyg hipnotizuotų ar patirti norėtų, kokio išpūdzio daro jo žodžiai. Prie vieno staliuko ilgai nesilaiko. Apei na kelis. Publika gana santūriai klausosi, nesilei-džia į gilesnę polemiką. Man daro išpūdzio, lyg čia būtų pajuokos vertas keistuolis, arba žmogus, ku-riam fronte sukrėstos smegenys. Tokių dabar ne-reikia ilgai ieškoti.

(Bus daugiau)

KŪRYBA IR MOKSLAS

SPECIALISTAS KNYGOMS GIRTI...

Iš Vaižganto kultūros klubo New Yorke

Balandžio 16 d., Kultūros Židinyje, Brooklyne, N.Y., LB New Yorko apygardos iniciatyva buvo atidarytas Vaižganto kultūros klubas, kurio tikslą apibūdino pirmasis jo pirmininkas rašytojas Paulius Jurkus, pažymėdamas, jog tam klubui Vaižganto vardą steigėjai parinko todėl, kad Vaižgantas buvo šviesus žmogus, visus jungė, visus skatino kūrybai, darbui savo tautai. Tegu jo dinamizmas uždega ir pakelia mus, sakė jis. Tai klubas be registruotų narių, be protokolų rašymo, tai lietuvių kultūros valandėlių įvedimas į mūsų kasdieninį gyvenimą, norint padaryti jį nors truputį šviesesniu.

Prof. dr. V. Maciūnas, iš Philadelphijos, idomioji ir kruopščiai paruoštoji paskaitoj apibūdino Vaižganto asmenybę ir jo kūrybą nukeldamas klausytojus į lietuvių tautos laisvės kovų laikotarpį ir į nepriklausomą Lietuvą, pažymėdamas, jog Vaižgantas yra lietuviškiausias iš mūsų rašytojų, ką itin galime įvertinti "Vaduvų krašte". Dėdės ir dėdienės, ilgiausiai sustodamas prie "Pragiedrulių". Prelegentas tarp kitko kalbėjo:

"Vertinant Vaižgantą literatūriškai reikia priminti, kad jis turi ryškų savo stilių. Jis rašydamas žodžio nedailina, nerenka rūpestingai braukdamas, bet sviedžia jį. Jis tipingas tiesaus pasisakymo žmogus, o kartu ir labai žodingas. Vaižgantas buvo ne tik rašytojas, publicistas, bet dar ir literatūros kritikas bei istorikas. Jo žodį skaitė visa Lietuva. Skaitė ir dėjos širdin. Jo žodžiai veikė, kaip kokie skatinamieji vaistai. Tačiau, nebuvo jis tik koks aprašomiems įvykiams abejingas reporteris, o aistringas kovotojas, šauklys, ragintojas, mokytojas. Jam rūpėjo iškelti, kas buvo šviesus,

EMILJA ČEKIENĖ

gražu, tauru. Ir ne tik iš kelti, bet remti, skatinti, ugdyti.

Didelė vertenybė buvo jam pvz. lietuviškoji knyga, dėl kurios jis dar XIX amž. kovojo. Tada jis rašo: "... kiekvieno leidiniu pirmų pirmiausia reikia pasidžiaugti. Tai mūsų dvasios turtas. Vieną kartą į mūsų išdinę -- literatūrą įlaša tūkstantis auksinių, kitą kartą šimtas, o kitą kartą ir skatikas. Vis dėlto, ir jis didina, nes mažina bendrą jį turtą. Tai kaipgi nesidžiaugsi? Reikia džiaugtis, ir aš jokio sąžinės priekaišiojimo bei gėdos nejaučiu, kai iš manęs vieni tyčioja, kiti net piktnas ir peikia, kam aš esąs specialistas knygoms girti".

Antra vertus, pastebėjus visuomenėje kokias negeroves, jis pliekia aštriu žodžiu, nevengia ir kandžios pašaipos. Nori pacituoti vieną ištrauką, kuri nors ir prieš penkiasdešimt metų rašyta, bet nemažesniu aktualumu skamba ir šiandieniniame mūsų gyvenime -- sakė Maciūnas.

"Apsidairykime aplink, ką mes dabar Kaune matome per šaukiamus susirinkimus... tematomė vis tuos pačius gerai pažįstamus žmones, kurie, nors vėluodamies, atbindžina į šaukiamąjį visuomeninės svarbos susirinkimą. Jų tėra keletas dešimtų. Ir statant kandidatus į valdybą, mes girdime kone vis tuos pačius kelio keliai žmonius. Ir pasiryžėlių dirbti, tikrai, tėra kelio keliai, dažnai tik keletas; ir iš to keletas, jei viso rūpesčio sunkenybės nepriima vienas, nesti darbo. Dažnai kviečiamieji susirinkimai esti tiesiog tušti; tai net tų kandidatų nėra iš kur gauti (...) Ir turime daug draugijų. Jų beveik ir užtektų, kad jos nebūtų tokios anemiškos, kad

darbas virte virtų, kad visi būtų jomis suinteresuoti (...). Jei nepasitaisyse, jei ir toliau liksime ištizičiai, netapsime suorganizuoti veikėjai visuomenės ir valstybės darbui, žus mūsų valstybė, žūsime ir mes patys. Nejaugi mūsų širdis tesugraudina savasis pelnelis, savoji naudėlė..."

Toliau dr. Maciūnas kalbėjo:

"Nors ir matė Tumas gausias negeroves mūsų visuomenėje, nors ir plakė jas savo aštriu žodžiu, bet tai anaipol nepakartino jo tautiečių atžvilgiu, nenustelbė jo nuo širdžios meilės Lietuvai ir lietuviams.

Tokie straipsniai stiprina visuomenės pasitikėjimą Tumo kaip publicisto nuoširdumu. Tumas iškilio kaip tiesaus žodžio vyras, nepataikaujantis sau nei kitiems. Kai 1920 m. vienas Tumo draugas kunigas, pasmerkdamas Tumo redaguotąją "Tautą", pradžioje daugiau nebesiuntinėti to laikraščio ir pareiškė, kad toliau nebegalės gerbti Tumo, šis išspausdino laišką savo laikraštyje, o prieraišę paaiškino: "Mes visai nesistebime, kad griežtai visiems neįtinkame, nes mūsų uždavinys kaip tik ne kad įtikti. O su manim asmeniškai kaip apsieisite, draugai, man vis tiek: aš skaitaus su ta viena savo sąžine ir mano Tėvynės nauda, kuriai pavelsite, Draugai, taip tarnauti, kaip tik išmanau".

Tumas veikė kitus ne tiek savo spausdintu žodžiu, kiek savo įtaigia dinamiska asmenybe. Kas jį bent kartą matė ir girdėjo, jo nepamiršdavo. Teko ir man jį pažinti, jo paskaitų universitete klausyti, jo seminaruose dalyvauti. Bet kad neatrodyčiau vienašališkas, ypač kad esu to paties Vaduvų krašto kampe žmogus (nors ir (Nukelta į 6 psl.)

Montrealio Aušros Vartų parapijos vyrų oktetas su akompanijatore-dirigente Madeleine De Roch ir soliste G. Čapkauskiene Baltimorėje suruoštamame koncerte.

Alg. Grintalio nuotrauka

KONCERTAS BE KRITIKOS

Mes, baltimoriečiai, vasaros karščių ir drėgmės dažnai kamuojami, paprastai vis dailomės į Kanados pusę, nekantriai laukdami, kada pagaliau radijas praneš, jog iš ten atplaukia vėsenio oro gaivinant srovė. Šiuometu tačiau tokios klimatinės permaitos visai nepageidavome, nes kaip tik balandžio 7 d., koncerto išvakarėse, ir rytojaus dieną mus žvarbiu vėju, sniegu ir ledais "paglostė" grįžtelėjusi žiema.

Iš karalienės globojamos žemės ši kartą smalsiai laukėme visai kitokios atgaivos, būtent, jau prieš metus ar daugiau čia, Amerikoje, pagarsėjusio vokalinio junginio, kurį sudaro dvi iškilios menininkės su aštuonių vyrų tvirta atrama ir jų vadovu, taipgi solistu.

Daug vargo svečiai iš Montrealio pakėlė, kol slidžių keliu ir tokiu būriu oru atbūdėjo į ligi šiol dar jų nelankytą Baltimorę. Tačiau nuostabiai puikiai atliktomis dainomis ir broliška išlita su mūsų šaliai bendravimu į mūsų kasdienybę jie atnešė tauraus meninio pasigėrėjimo ir tautinės dvasios pakilimo.

Programą jie atsivežė turtinę, ją išdėstę net į 4 skirsnius: dvi dalyt atliktos prieš pertrauką ir dvi po jos.

Pradėjo solistė Gina Butkutė-Čapkauskienė, fortepijonu palydima M-me Madeleine D. Roch padainuodama: "Plaukia antelė" liaud. dainą, harm. VI. Jakubėno, "Kad aš našlaitėlė", liaud. dainą, harm. A. Kačanausko, "O nėra niekur", liaud. dainą, harm. K.V. Banašio, "Klaunai" -- S. Gailevičiaus ir "Poeta" -- J. Gailelio. Taip pat ir dvi ištraukos iš V.K. Banašio operos "Jūratė ir Kastytis" -- Jūratės ir Rūtelės arijas.

Po to scenon išėjo šaunusis Montrealio Aušros Vartų parapijos choro vyrų oktetas, diriguojamas ir kartu akompanuojamas M-me Roch. Jie padainavo: "Mes žengiam" -- J. Gailelio, "Tėvyne Lietuva" -- Bražinsko, "Gaudžia trimitai" -- M. Petrausko, "Arą", partizanų dainą, ir "Uždek žvaigždes" -- Juozapaičio. Du dalykai padainuoti kartu su soliste G. Čapkauskiene: "Vai tylūs ramūs vakarai" -- V. Paltanavičiaus ir "Mano protėvių žemė" -- B. Budriūno.

Po ilgesnės pertraukos antrąją koncerto dalį vėl pradėjo solistė G. Čapkauskienė, padainuodama tris svetimųjų kompozitorių arijas: "Der Hoelle Rache" (iš W. A. Mozarto "Die Zauberfloete") ir dvi ištraukas iš Verdi operų: "Caro nome" (iš "Rigoletto") ir "Sempre libera" (iš "La Traviata").

Antrą kartą vėl pasirodė vyrai su "Šlama šilo vėjas" -- Žižinio, "Kur tas kelelis" -- Makačino, "Laukiu tavęs ateinant" -- Raudomkio ir "Baltos gėlės" -- J. Švedo.

Ir paskutiniai dubaigiamosios dalies dalykai: "Liepsnelės" -- Paul Lincke ir J. Štrauso "Mėlynasis Dunojus" padainuoti vėloketo su soliste. Publikos neatleidžiama, ji dar pridėjo "Laikštin galos giesmę" iš operetės "Paukščių koncertas" -- Vikt. Kuprevičiaus ir barkarolę iš Offenbacho "Hoffmano pasakų".

G. Čapkauskienės dainavimas patenkino visus pagrindinius pageidavimus, kurių klausytojas iš

dainininko tikisi ir laukia. Jos balsas malonaus skambesio, grynas ir stiprus, pajėgias nustelbti visus pašalinius salėje garsus. Jau pačia pirmąja daina pagauna klausytojo dėmesį. Atliekamųjų dalykų žodžių tartis aiški, galtinės nenuryjamos, dvibalsiai nesuveliami. Dainininkės išvaizda iškilni ir patraukli. Scenoje laikosi laisvai, bet nepraranda orumo ir santūrumo. Ir mūsų žinomiesiems muzikos apžvalgininkai, kiek teko pastebėti, laikraščiuose vertinusieji solistės dainavimą, ne ką tesurado jai prikišti. O mūsų baltimoriškė publika dainininkę žavėte žavėjosi. Vieni jos balso ypatybes lygino su fleitos skambesiu, kiti ją vadino laikštingala, tretį sakė, kad jos šaunumas esąs nepralenkiamas. Ką tik ji bedainavo -- tarp tautinės muzikos dalykus, liet. kompozitorių kūrinius ar liaudies dainas -- viską ji persunkia savo įgimtu vidiniu stilingumu, visur ji nuostabiai pranašė. Klausytojai jautėsi saugūs, kad viską, ką ji dainuos, kaip reikia ištesės, neapvils.

Kai jau vėliau, šokiams prasiėjęs, kapelos palydima, netikėtai uždainavo karo metu labai populiarią vokiečių melodiją "Lili Marlen", -- užtelėjo nauja plojimų banga, nes ir čia Gina pasirodė esanti lygiai lanksti ir spalvinga. Vienas su muzika labiau susipažinusių klausytojų aiškino, kad solistė savo dainavimo pobūdžiu primenantį pokario garšiasias vokiečių dainininkes: Eli sabet Schwarzkopf, Irmgard Seefried ar Hilde Gueden.

Ji dainavo su polėkiu, energija ir užsidegimu, lengvai pakildama į melodijos viršūnes ir švelniai nusileisdama į prigesinto balso gaidas.

Aptariant okteta, reikia pradėti nuo jo dirigentės -- M-me M. Roch. Viena mūsų laikraštyje ji pavadinta "nuostabiąja ponnia". Tas nuostabumas pasireiškia dvejopai: ji meistriškai sugeba, viena ranka skambindama palydėti dainininkus, o kita ranka jiems diriguoti. Grakščiu ir lengvu mostu ji moka išgauti švelniausius melodijos atspalvius. Stebina taipgi, kad būdama kitatautė, labai gerai suvokia ir giliai įsijaučia į lietuviškos dainos mintį ir dvasią. Šalia muzikinio jautrumo ir europinio nuosaukumo atsispindi jos įgimtas geras prancūziškas skonis.

Teisingai vienas okteto dalyvių prasiėjęs, kad esą be jos nė iš tolo jie taip nepadainuotų, kaip dabar. Būdamas klusniai pavaldus dirigentės mostams ir gerai įsisąmoninęs jos reikalavimus, oktetas sugeba kilti ir tobulėti. Balsai išlyginti, sąskambis darnus, jaučiama pasitangos pasiekti kaskart didesnio melodijos grynumo. Atrodo, kad vadovė daug dėmesio kreipia į dainos posmų ir muzikinio sakinio užbaigimą. Ji tol nenuleidžia pakeltos rankos, kol vyrai iki galo išsunkia visas melodijos sultas.

Kai pabaigoje oktetas suabiem solistais lėtai užtraukė J. Naujalo "Lietuva brangi" (žodžiai Marionio), dirigentė fortepijonu jau nebepritarė, tik švelniu mostu davaujama, tarsi leido šiai tautinei giesmei savaime srventi. Lengvu rankos siūbavimu ilgesingą dainos melodiją atsargiai ir pamažu tartum vynioti išvyniojo. Lietuviai ši giesmė visuo-

met paliečia jautriausias stygas, o šiuo atveju įspūdis buvo dar labiau pagilintas.

Kanadiškas sambūris savo tarpe turi ir solistą, rūpestingą ir apdairų okteto vadovą -- Antaną Keblį. Su savo vyryštauonetu jis padainavo tik vieną dalyką -- J. Švedo "Baltas gėlės". Bendroje muzikinėje montrealiečių puokštėje jo įnašas buvo taip pat malonus pavairinimas.

Baltimoriečiai ypač dėkingi G. Čapkauskienei, praskleidusiai Chicagoje įveiksimamos liet. operos "Jūratė ir Kastytis" uždangą, dramatišku išraiškingumu padainuodama dvi ištraukas.

Labiausiai susirinkusių žavėjo ir pasigėrėjimą kėlė solistės dainuojamos arijos su koloratūrinėmis puošmenomis ir kar tu su oktetu atliktieji dalykai: "Mano protėvių žemė", "Liepsnelės" ir "Mėlynasis Dunojus". Neapaprastai iškilmingai skambėjo B. Budriūno "Mano protėvių žemė", aukštųjų gaidų viršūnėmis solistė tartum smigte smigo į debesis. Šitos kompozicijos aidėjo tarsi atskirų operų dalyt ar ištraukos. Čia kartu liejosi soprano, vyriškų balsų ir fortepijono garsų užburiantis sriamas. Klausytojai neatlaikydami plojo, šukčiojo "bravo", "bis" ir atsistodami pagėdavo dar ir dar ką nors padainuoti. Tik nubangavus "Lietuva brangi", visi atlyžo, nes po šios tarsi bendra visų susikaupimo malda virtusios dainos jau nebepatogu buvo triukšmauti.

Sambūrio pasirinkta programa (iš viso 25 dalykai) atitiko rimtos nuotaikos ir nuosaukaus skonio klausytojų. Dainininkai buvo dosnūs: jie nesibrangino savęs netaupė. Pavakarieniavę, vos kiek atsikvėpę, su abiem viešniom maišėsi salėje tarp baltimoriečių. Kanadiškiai vyrai, sustoję ratu, kartu su prisidėjusiais vietiniais dar užtraukė kelias sutartines.

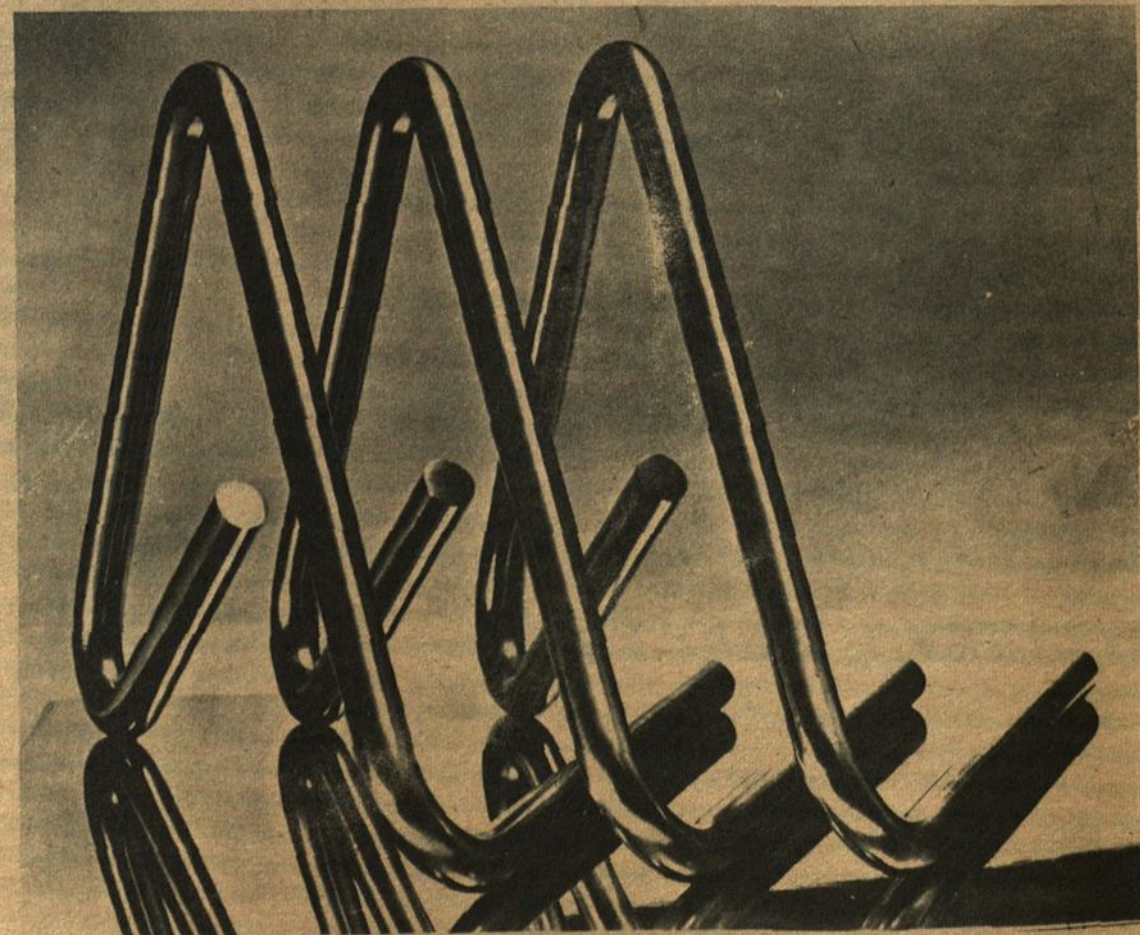
G. Čapkauskienė, būdama simpatinga, nuoširdi ir betarpiška, greit susigyveno su baltimoriečiais. Užtat visi ją glėbesčiaavo, kalbino, klausinėjo, gyrė; vyrai be paliovos šokdino, nepaleido iš dėmesio, nežinodami, nei kaip ją besidžiaugti.

Dar žodis apie išvirsinę sambūrio išvaizdą. Vienodomis juodomis eilutėmis apsirengę, išvengę "modernaus" apsiželdinimo ir kitokių neva madingų, neskoningų "puošmenų", okteto vyrai atrodė kultūringai. Kartu su viešniomis -- menininkėmis scenoje žemai nusilenkdami klausytojams, savo darniais apvaldytais judesiais jie visi atstovavo rinktinį skonį ir išprusimą.

Ypač kukil buvo M-me M. Roch. Kad ir kaip publika nerimavo, dirigentė labai nenoriai leidosi iškviečiama nuo fortepijono į scenos priešakį. Gražu buvo stebėti, kai G. Čapkauskienė, ateidinėdama savo vaidmeniui scenon, staiga prasiskyrus vyrų eilei, atsistoja jų viduryje, tarsi šviesus pavelkslas tarpe tamsių rėmų.

Okteto vyrai tą vakarą salėje nemažai paskleidė savo įdainuotų plokštelių. O Baltimorės Liet. Radijo Valandos vadovai įsirašydino juostose keletą sambūrio atliktų dalykų, kurių porą net rytojaus dieną, Atvelykio sek-

(Nukelta į 6 psl.)

Intervalas - nauja Elenos Kepalaitės skulptūra, sukurta iš aliuminijaus. Jos skulptūrų paroda atidaroma š.m. gegužės 9 d. Phoenix galerijoje, 939 Madison Ave. New Yorke nuo 5 iki 7 val. p.p. Paroda tęsis iki gegužės 27 d.

V. Maželio nuotrauka

SPECIALISTAS KNYGOMS GIRTI...

(Atkelta iš 5 psl.)

žemaitiškame Gondingos krašte gimęs), pasi-
telksiu liudininką iš Tu-
mui šiaipjau svetimos
Sūduvos; Mykolaitis-Pu-
tiną sutrauktai taip api-
būdino Tumą:

"Kova dėl lietuvišku-
mo ir dėl kultūros drau-
džiamojų gadinėj jo raš-
tams davė daugiausia te-
mų ir medžiagos. Jis ir
pats yra buvęs vienas iš
narsiausių to laikotarpio
kovotojų. Bet ir vėliau,
iki pat savo mirties jis
stovėjo visos tautos aki-
vaizdoj kaip moralinis au-
toritetas ir nieku nesu-
teptas garbės ir dorovės
žmogus. Tur būt, nebuvo
nė vieno lietuvių inteli-
gento, kuris nepažino ka-
nauninko Tumo, arba
bent nebuvo daug ko apie
jį girdėjęs. Gyvas ir jud-
rus, jaunatvės entuziaz-
mu degas, baltas žila-
plaukis, jis kur tik pasi-
rodydavo, visur patrauk-
davo akį ir širdį. Jauni-
mas kanauninką Tumą lai-
kė mėgiamiausiu savo
svečiu. Įvairiausių pažit-
rų žmonės jį lygiai mie-
lai matydavo savo tarpe.
"Bedieviai" eidavo į Vy-
tauto bažnyčią jo pamoks-
lų klausyti. Visus trauk-
davo nepaprastas jo kal-
bos gyvumas, plastišku-
mas įtikinąs vaizdingu-
mas, įsijautimas ir są-
mojis. Iš jo asmens ir
iš jo kalbos tryško gy-
va fantazija, optimizmas
energija.

Gilus ir veiklus patrio-
tizmas paskatino Tumą
visuomenės darban. Pri-
minsiu dažnai cituojamą
Tumo pasisakymą: "Ko
ne nuo pat kūdikio lop-
šio ir iki pasenusio laz-
dos aš nieko tiek kon-
krečiai nemylėjau, de-
ja, nei paties Dievo, pri-
sipaižįstu, nors ir be to
prisipažinimo visiems
tai aišku, kiek slieko šir-
džia tą velėną, po kuria
aš, štai, jau septyni de-
šimtį metų landžioju".

"Prageidruliai" - Vaiž-
ganto pagrindinio veikalo
antraštė. Pragiedruliai -
tai dangaus pragiedrėjimas,
kai pro debesų pro-
persą saulė tvoskia savo
šviesių ir šiltų spindulių
gaivinantį pluštą. Ir Tu-
mas-Vaižgantas nelygi-
nant toks pragiedrulis

KONCERTAS BE KRITIKOS...

(Atkelta iš 5 psl.)

madienį, galėjo pasiklausti ir
koncertan neatėjusieji.

Nors parengimas iš anksto ge-
rokai garsintas, žmonių atsila-
nė tik 200 su tuzinu jaunimo.
Kaimynus washingtoniečius at-
stovavo dr. J. Baly, nuolatinis
tautiniams šokiams akordeonu
grojikas inž. Baltakis ir dar ke-
li jaunesnieji. Būrelis baltimo-
riečių sportininkų tą dieną buvo
išvykę New Yorkan į rytinės liet.
sporto apygardos varžybas. Ki-
tus, toliau gyvenančius ir se-
nesnio amžiaus, gal sulaukė žie-
miškai atšalęs oras ir baimė
vakare išeiti iš namų. Be rim-
tos priežasties pasilikę namie,
bus praleidę retą progą pasi-
klauso aukšto lygio koncerto
ir pasidžiaugti mūsų tautiečių
sugebėjimais.

Baltimoriečiai nuoširdžiai de-
kingi dainininkams iš Kanados
už dar ilgai neužmiršimą, gra-
žų, įspūdingą vakarą, už mums
arvežtas pasigėrėtino skambe-
sio dainų lauktuves ir mielą pa-
bendravinimą. Iš savo pusės atsi-
prašydami už vieną kitą nesklan-
dumą, linkime visam sambūriui
kaskart vis aukščiau kopiant
dainos meno viršūnes, geriausios
sekmės!

S.M.

skleidė visuomenėje švie-
są ir šilumą. Kai jis 1933
metais mirė, liūdesys
perbėgo visą Lietuvą, o
daugeliui taip ir atrodė,
kad su Tumu-Vaižgantu
užgeso mūsų visuomenė
je šviesus žibūrys, ir ta-
po joje kažkaip tamsiau,
liūdniau, šalčiau. Visas
Kaunas laidojo savo po-
puliariausiąjį pilietį, o
spaudoje pasipylė gau-
sūs gedulo nuotaikos ku-
pini nekrologai. Vienam
iš jų Vaclovas Biržiška
rašė:

"Nei vienam mūsų di-
džiųjų nabašinkų mūsų
laikraščiuose nebuvo duo-
ta tiek vietos, kiek a.a. J.
Tumui. Už keliolikos me-
tų mūsų naujajai kartai,
kuri tiesioginiai su juo
nesusidurdavo, teks ste-
bėti tais sutartiniais gi-
laus liūdesio balsais vi-
sos be išimties mūsų
spaudos. (...) nei vienas,
net daug didesnis už jį
mūsų rašytojas - bele-
tristas, mokslininkas,
publicistas, politikas, ku-
nigas nesusilaukė ir ne-
susilauks tokios nuošir-
džios pagarbos ir to gi-
laus liūdesio".

Prelegentas dr. V. Ma-
ciūnas išsamiai išnagrin-
ėjo Vaižganto kūrybą pa-
cituodamas rinktinių jo
kūrybos deimantų, ypač
tokių minčių, kurios mu-
mams absoliučiai tinka
šiandien, tartum tebevy-
ventume anais dar Vaiž-
ganto laikais.

Aktorius Henrikas Ka-
činskas paskaitė iš Vaiž-
ganto kūrybos. Ir didžiau-
siai to vakaro staigmeną
padarė rašytojas P. Nau-
jokaitis paskelbęs išvaka-
rėse įvykusio Rašytojų
Draugijos jūrykomisijos
posėdžio nutarimą, kad
šiemetinė jų premija pa-
skirta rašytojui Kazimie-
riui Barėnui už "Dvide-
šimt viena Veronika" kū-
rinį ir apibūdino autorių
bei jo visą kūrybinį kelią.

Po akademijos buvopo-
nių paruošta kavutė.

KAS STOVI UŽ STEIGĖJŲ NUGAROS?

Patirta, kad dar pereitų
metų lapkričio mėn. Gro-
naus mieste, ties Hannove-
riu, buvo įsteigta "Deutsch-
Litauische Literarische Ge-
sellschaft". Naujoji draugi-
ja pasivadino 1879 m. Til-
žėje įsteigtosios ir 1925 m.
nustojusios veikti "Litau-
ische Literarische Gesell-
schaft" įpėdine. Kaip stei-
gimo vieta pasirinktas Gro-
nau miestas, nes ten gimė
dr. Sauerweinas - Girėnas.
Jis ten ir palaidotas.

Draugijos įsteigimo ap-
linkybės sukelia kai kurių
minčių. Jos įsteigimą apra-
šė "Nemuno krašto" žurna-
las, leidžiamas Vakarų Vo-
kietijoje ir remiamas kaž-
kokių "paslaptinių" šalti-
nių "iš anapus". Steigėjais
pasirašė 6 asmenys, tarp
kurių H. Masalskis, pernai
išleidęs brošiūrą vokiečių
kalba apie Sauerweiną-Girė-
ną, L. Baldauf-Jurgutytė,
lietuvių kalbos lektorė
Muencheno universitete, ir
A. Kurschat, kilęs iš Mažo-
sios Lietuvos garsiosios li-
tuanistų šeimos ir leidžias
Muenchene lietuvių - vokie-
čių kalbų žodyną, kurio iš-
ėjo jau 2 tomai.

Tarp steigėjų pasigenda-
me žinomesnių lietuvių kul-
tūrininkų Vakarų Vokietij-
oje. Matomai, jie nebuvo
kviečiami ar atsisakė prie
tos organizacijos steigimo
prisidėti.

Draugija jau išleido savo

Detroito balandžio 15 suruoštojų už tikėjimo laisvę Lietuvoj ir Lietuvos tikinčiųjų petijai paremti demonstracijoj dalyvavo gausiai lietuvių ir svetimtaučių. Tarp demonstruotojų eisenoje kryžius nešė ir lietuviai kunigai kun. Domininkas Lengvinas, kun. Kazimieras Simaitis, kun. Viktoras Kriščiūnas, kun. Vladas Stanevičius ir kun. Alfonsas Babonas.

LIETUVIŲ KERAMIKA

Balandžio 22-23 die-
nomis Kultūros Židiny-
je, Brooklyne, N.Y. įvy-
ko pirmą kartą dail. Ni-
jolės Šivickaitės - Moc-
kienės, gyv., Kolumbij-
oje, keramikos darbų pa-
roda kolumbiečių preky-
bininkų p.p. Didžiulių ir
dail. J. Sodačio pastan-
gomis, kurio tapybos kū-
rinii taip pat buvo iška-
binta.

Dail. Mockienės kūry-
binį kelią ir jos atsieki-
mus apibūdino dail. J.
Bagdonas trumpai nukel-
damas klausytojus į kera-
mikos atsiradimo senovę,
jos darbų pritaikymą
kasdieniniam žmo-
gaus gyvenimo pagerini-
mui, vėliau patobulini-
mui iki meniškų formų.

Keramika pirmiausia
atsirado švelnesnio kli-
mato kraštuose. Kinie-
čiai pirmieji išvystė ke-
ramikos sritį ir ilgą lai-
ką porcelano gamybą tik
jie vieni težinojo, todėl
jū išdirbiniai buvo gar-
sūs jau VI amž. ir iki
šių dienų tokiais išliko,
sakė J. Bagdonas. Ap-
žvelgęs keramikos vys-
timąsi aplamai perėjo
prie lietuviškos kerami-
kos praeities iki šių lai-
kų. Tarp kitko jis kalbė-
jo:

-- Lietuviai gyvendami
šiaurėje daug vėliau
buvo paliesti civilizaci-
jos bei kultūros, todėl ir
apie pirmuosius kerami-
kos žingsnius daug žinių
neturime. Niekas dar nė-
ra mėginęs lietuviškos

pirmą biuletenį vokiečių
kalba "Mitteilungen der
Deutsch-Litauischen Lite-
rarischen Gesellschaft", ku-
riame — tur būt, neatsitik-
tinai — aptinkame mintis
ir išvėdžiojimus, primenan-
čius vilniškio "Gimtojo
Krašto" ir "Kultūrinių ry-
šių su užsienio lietuvių ko-
miteto" stilių...

(a)

keramikos gilios praei-
ties patyrimėti. Archeo-
loginiai radiniai siekia
XII ir XIII amž. Tik atsi-
kūrus nepriklausomai
Lietuvai buvo pradėta įdo-
mautis meniškiosios ir
apskritai keramikos ga-
myba. Meniška kerami-
ka mokytis turėjome sky-
rių meno mokykloje ir tik
keliose amatų mokyklo-
se. Tam priežasčių buvo
daug. Todėl ir išeivijoje
lietuvių keramikų tetu-
rime mažą skaičių: dail.
Marčiulionienę Chicago-
je, dail. A. Kašubienę
New Yorke, Vaškį Phila-
delphijoje ir Bakį Kana-
doje, kuris nukrypo į
skulptūrą ir vitražą.

Šios parodos autorė
dail. N. Mockienė taip
pat nepradėjo nuo kera-
mikos. Pokario metais ji
studijavo tapybą Stutt-
garto meno akademijoje,
vitražą ir mozaiką. Kiek
vienas pasiruošęs daili-
ninkas gali bandyti savo
kūrybines jėgas bet ku-
rioje meno šakoje. Dail.
Mockienė į keramiką pa-
krypo Kolumbijoje 1958
m. Sunku pasakyti ar tai
pripuolamumas ar tai at-
rasta jos charakteriui at-
tinkanti kūrybos forma.
Tačiau prieš tai daili-
ninkė plačiai reikėsi ta-
pyboje ir iliustracijose,
kurie yra išpūdingi ir eks-
presyvi. Kaip meninin-
kė ji sau stato didelių
reikalavimų ir čia išsta-
tyti keramikos darbai
yra pasiruošusios profesio-
nalės dailininkės origi-
nalūs kūriniai. Juose
matome gerai išstudij-
juotas formas, sumaniai
įjungtus dekoratyvinius
elementus, kas bendra-
me rezultate daro viena-
lyti meniškiosios kerami-
kos kūrinį.

Meniškoji keramika
yra pakankamai kompli-
kuotas menas. Kompl-
kuotas todėl, kad neuž-
tenka turėti gerą idėją

formos atžvilgiu ar įdo-
mų dekoratyvinį moty-
vą, kad padaryti menišką
keramikos objektą. Čia
reikia pažinti me-
džiagas, jų svaybes, mi-
neralinę sudėtį, atspa-
rumą džiuvimui, degini-
mui, vibravimą įvairio-
se temperatūrose ir t.t.
Pažinti glazūras ir da-
žus, kurie yra labai ka-
pizingi temperatūroms
ir deginamosios kros-
nies atmosferai ir dau-
gybė kitų pripuolamumų
bei triukų. O tam reikia
ne tik teoretinių žinių,
bet ir ilgos praktikos —
sakė dail. J. Bagdonas.
Nežiūrint labai lietin-
go oro į parodos atidary-
mą susirinko nemaža

žmonių ir daugelis išgi-
jo dailininkės kūrinii. Vi-
si tačiau apgailestavo,
kad ne daug tebuvo dar-
bų lietuviškais dekoraty-
viniais ornamentais pa-
puoštų, daugiausia atsi-
spindėjo dabar dailinin-
kės gyvenamo krašto dva-
sia. (eč)

NAUJOS KNYGOS

• We Will Conquer the
World by Liudas Dovyde-
nas 217 psl., kaina \$5.00,
išleido Romuva, 8420 Ja-
maica Ave., Woodhaven, N.
Y. 11421.

Tai autoriaus lietuvių
kalba išleistų atsiminimų
"Mes valdysime pasaulį"
angliškai pritaikytas leidi-
nys. Labai gera dovana, jei
norime ką nors geriau su-
pažindinti su komunistų
tikslais ir priemonėmis
tiems tikslams pasiekti.

Cold Header SET-UP MAN

Top wages. Good fringe and
working conditions. Apply Head-
er Products, Inc. 11850 Wayne
Rd., Romulus, Mich. (35-37)

COLD HEADER SET-UP MAN

Experienced in 1/2 inch National
HEADERS
Day shift. High hourly rate. Over-
time. Paid hospitalization. Liberal
pension plan. Other fringe benefits.
QUALITY BOLT & SCREW
CO.
7105 KRICK RD., BEDFORD, OHIO
216-232-7450 (33-35)

WANTED AT ONCE JOURNEYMAN AUTOMATIC SCREW MACHINE SET UP MEN

For Brown & Sharpe & National Acme
Must be able to set up work from
Blue Prints & Close Tolerance.
1st & 2nd Shift
Good starting rate for qualified men.
216-481-4200 (35-38)

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI
MAŽEIK & EVANS
6845 SO. WESTERN AVE., CHICAGO, ILL.
TRY S MODERNISKOS
AIR-CONDITIONED KOPLYCIOS
Mašinoms vieta
REpublic 7-8600 REpublic 7-8601

PETKUS
LAIDOJIMO ISTAIGA
MARQUETTE PARK CHICAGO
2533 W. 71 St. Tel GR 6-2345-6
CICERO ILLINOIS
1410 S. 50 Ave., Tel TO 3-2108-9
TRY S MODERNIOS KOPLYCIOS

Viešėdami Chicagoje aplankykite MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĘ — PARAMĄ

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. JANUŠAITIS ir J. MAZEIKA

Čia rasite didžiausią pasirinkimą vietinių ir importuotų likerų
ir kitokių gėrimų, gi delikatesų skyrius stebina savo įvairumu.

Kainos žemos — Pasirinkimas didelis.

APSILANKĘ — ĮSITIKINSITE.

CLEVELANDE IR APYLINKĖSE

KONGRESAS, MES IR TĘSTINUMAS

Brangūs tautiečiai iki šiol mūsų lietuviškame gyvenime niekuomet nebuvo užsiangazuota surinkti tiek daug lėšų reikalaujančiam įvykiui, kaip II PLJK. Ar visitie gražūs planai ir užsimojimai verti mūsų dėmesio ir paramos?

Matom, kad šiais metais patalpos, medžiaga ir žmonių transportas vien tik Amerikoje ir Kanadoje siekia neįprastą skaičių. Gi penki skirtingi įvykiai, penkios skirtingos vietos pareikalauja išlaidų, kad atliktų savo paskirtį.

Būtent, jaunųjų meno paroda ir konkursas Jaunimo Centre, II PLJK atidarymas Chicagoje, Studijų Dienos Kent universitete, stovykla Romuvoje ir II PLJK uždarymas Toronte.

Bet didžiausias išlaidas pareikalaus 125 jaunimo atstovų atgabenimas iš užsienio. Ar jie reikalingi? Ar mes amerikiečiai jiems reikalingi? Ar iš viso reikalinga 18-30 metų jaunimui

susiburti iš viso pasaulio sielotis lietuviškais reikalais ir būti pasiryžusiems tęsti lietuvišką darbą?

Gal jų darbai neatstos Vilniaus Didžiajam Seimui ir gal jų tarpe nėra lygių Basanavičiui, bet neužilgo vien tik jie spręs panašias ar sunkesnes Lietuvą liečiančias problemas. Jie yra vienintelė išeivijos viltis, kad ta liepsnelė užžiebtą 1918 m. Vasario 16 ir toliau rusens.

Tad remkim mūsų jaunimą, kad jie įvykdytų mūsų tautai reikalingus uždavinius.

Dr. V. Stankus

MOTINOS DIENOS MINĖJIMAS

Pagal Lietuvos tradicijas pirmasis gegužės mėnesio sekmadienis būdavo pašvęstas motinos garbei. Gegužės mėnesio 7 d. Clevelando lietuviškos motinoms šventę ruošia Clevelando šaulės. Šv. Mišios už nu-kankintas, mirusias ir gyvasias motinas bus šv. Jurgio bažnyčioje 10:30 val., o Motinos Dienos iškilmės 4 val. šv. Jurgio parapijos salėje.

Paskaitą skaitys istorikė, redaktorė Kaunelienė iš Detroito. Meninę dalį atliks mūsų jaunimas: kanklių muzika ir melodeklamacija.

Bus ir jaukios, šauliškos vaišės. Clevelando

šaulės maloniai kviečia motinos šventėje dalyvauti visus lietuvius, atiduoti pagarbą ir meilę savo brangiosioms motinoms. Ypatingai laukiamos motinos su vaikais, kurios bus išskirtinai pagerbtos.

Clevelando šaulės

DR. ŠARŪNO PECKAUS LINKĖJIMAI CLEVELANDO JŪRŲ SKAUTAMS

Clevelando jūrų skautų kurimosi ir augimo eigoje, dr. Šarūnas Peckus yra pirmūnų eilėse — jo darbų įnašas čia ryškiai juntamas. Nežiūrint į tai kad jis šiuo metu gyvena nuo Clevelando gana tolokai — viename iš Chicago priemiesčių, ryšių su savo senuoju vienetu nenutraukė ir yra nuširdžiu mūsų veiklos rėmėju. Gražiausias to ryšio požymis, tai jo sūnų, skautų Lino ir Dariaus, nuolatinis vasaros stovyklavimas su Clevelando jūrų skautais. Dr. Šarūnas, jau nuo 1968 metų, vienoje iš didžiausių Pharmaceutinių Bendrovių — G. D. Searle & Co. dirba klinikinio tyrimų srityje ir dabar, kaip Assistant Director of International Medical Affairs, yra tarybinėje kelionėje po Tolimuosius Rytus.

Kelionės maršrutas — Filipinai, Hong Kongas, Japonija, Formosa, Siamas, Singaporas, Australija ir N. Zelandija. Kelionės tikslas — ten jo Bendrovės turimų pharmaceutinių įmonių ir laboratorijų inspektavimas, medicinos konferencijos ir paskaitų laikymas. Kelionėje išbus virš 5-ių savaitių. Pernai, tuo pat tikslu, dr. Šarūnas, apie 6-ias savaites lankėsi visoje eilėje Europos didmiesčių.

Dera pažymėti, kad ir jo žmona, dr. Jolanta Drasutytė-Peckienė, yra iš Clevelando skaučių eilių; ji ir dabar, nors ir labai užimta tiesioginėmis pareigomis, randa laiko nešti ir skautų stovyklos daktarės našta. Šia skautiška šeima nuširdžiai džiaugiamės.

Dr. Šarūnas, šiuo metu iš Bangkoko Tailande, siunčia Clevelando jūrų skautams nuširdžius sėkmingo pavasario sezono darbų linkėjimus.

Džinaras Kižys

WANTED
1ST CLASS SKILLED
TOOL AND DIE REPAIRMEN
OR
DIE MAKERS
Must be able to set up work from
Blue Prints & Close Tolerance and
have own tools.
1st & 2nd SHIFT
Steady work for qualified men &
fringe benefits.

ST. CLAIR METAL
PRODUCTS
1721 DOVE ST.
PORT HURON, MICH.
313-984-5123

An Equal Opportunity Employer (33-39)

BROKERS
OWNER — OPERATORS
OF SEMI DUMPS TO HAUL IN
OHIO, MICHIGAN, PENNA., and
INDIANA. CALL 241-9119
JACK GRAY TRANSPORT
INC.
1301 ELM ST.
TOLEDO, OHIO (33-37)

Dalis jaunimo organizacijų atstovų, dalyvaujančių Jaunimo Žygis už tikėjimo laisvę komitete su prelegentu dr. J. Girniu. Iš kairės: A. Rukšėnas, A. Muliolienė, dr. Stp. Matas, I. Bublėnė, dr. V. Stankus, A. Muliolis, dr. J. Girnius ir kun. K. Žemaitis. J. Carlos nuotrauka

PADEKA

Ryšiumi su Vasario 16-osios minėjimu Clevelande, dėkojame visiems prisidėjusiems prie minėjimo: prelegentui inž. Jonui Jurkūnui, LTM Čiurlionio Ansambliui, muz. ir ponai Mikulskiams, kanklių orkestrui, aktoriams: Z. Peckui, V. Žilionytei, Z. Dučmanui ir I. Gataučiai, abiejų parapijų klebonams ir jų chorams bei vadovybėms, Dirvai, Draugui, Naujienoms, Tėvynės Garsų radijo, dail. A. Mulioliui už Vyties nupiešimą, ponioms, kurios aukėjo ir talkininkavo bufetui: A. Jonaitienei, Iz. Jonaitienei, I. Kapčienei, O. Pautienienei, p. Smelstoriei ir p. J. S. talkininkams: B. Bernotui, M. Biliui, K. Bruožui, K. Gaižui, R. Grinciui, J. Kapčiui, K. Morkūnui, B. Pautienytei, A. Šarkauskui, J. Šarkauskui ir J. Žagarskui. Taip pat visoms organizacijoms dalyvavusioms su vėliavomis.

ALT Clevelando
Skyriaus Valdyba

CLEVELANDO PARENGIMŲ KALENDORIUS

GEGUŽES 7 D. Motinos Dienos minėjimas šv. Jurgio parapijos salėje. Pradžia 4 v. p.p. Rengia Clevelando šaulės.

GEGUŽES 13 D. Lietuvių Namų pamatų prakasimo banketas.

GEGUŽES 14 D. Lietuvių studentų ruošiamas Motinos Dienos minėjimas naujosios parapijos salėje.

GEGUŽES 21 D. LVS Ramovė Clevelando skyriaus susirinkimas Lietuvių namuose.

GEGUŽES 21 D. 12 val. šv. Jurgio parapijos salėje bus demonstruojama filma apie vėžį ir jo gydymą. Ruošia Clevelando šauliai.

GEGUŽES 21 D. Šv. Kazimiero liuanistinės mokyklos koncertas.

GEGUŽES 27 ir 28 D. Ateitininkų sendraugių suvažiavimas.

GEGUŽES 27 D. Literatūros vakaras šv. Jurgio parapijos salėje. Dalyvauja B. Pukelevičiūtė ir K. Bradūnas.

BIRŽELIO 11 D. Birželio išvežimų minėjimas šv. Jurgio parapijos salėje. Rengia ALT Clevelando skyrius.

BIRŽELIO 18 D. LVS Ramovė Clevelando skyriaus gegužinė prie ežero.

BIRŽELIO 18 d. SLA 136 kuopa rengia gegužinę p.p. Gaižūčių sodyboje.

BIRŽELIO 25 D. 2 val. p.p. Clevelando šaulių kuopos susirinkimas ir gegužinė O.K. Pautienų sodyboje.

SPALIO 22 d. Birutininkų parengimas.

LAPKRIČIO 18 D. Lietuvių Diena. Rengia LB Clevelando apylinkės valdyba.

WANTED EXPERIENCED
PRESS OPERATORS
EXPERIENCED IN STEEL
INDUSTRY.
MUST HAVE SET UP
EXPERIENCE.
FRINGE BENEFITS.

ACAR INDUSTRIES
4563 INDUSTRIAL PARKWAY
WILLOUGHBY, OHIO 44094 (30-36)

MAŽAS KOMITETAS, BET DIRBĄ DIDELĮ DARBA

Keletas atstovų iš jaunimo organizacijų, vienas — kitas bendradarbiais — štai ir visas Jaunimo Žygis už tikėjimo laisvę komitetas. Mažas narių skaičiumi, bet didelis savo tikslų apimtimi. Jo tikslas siekti tikėjimo laisvės pavergtiems broliams ir taip pat rūpintis krikščioniškai — lietuviškai ateitimi laisvajame pasaulyje gyvenančių lietuvių (O ta ateitis, kaip daugelis suprantame, nėra labai šviesi...)

Praeitą šeštadienį, balandžio 15 d. šis komitetas sukvietė gausų būrį Clevelando rinktinio jaunimo ir keletą vyresniosios kartos atstovų — iš viso virš 70 asmenų. Buvo gera proga susipažinti su tos kuklios, ne labai reklamuojamos jaunimo grupės veikla, padiskutuoti jos vykdomų darbų temomis bei kitais religinės — tautinės politikos klausimais.

Svarbiausias vakaro įvykis buvo iš Bostono atvykusio Aidų redaktoriaus dr. J. Girniaus paskaita tema "Dievas ir tauta mūsų gyvenime". Didžiąją dalį paskaitos prelegentas skyrė nušviesti bedieviškos komunistinės sistemos vedamai kovai prieš Dievą pavergtoje tėvynėje. Panaudodamas pačių sovietų spaudos ir jų įstatymų ištraukas, jis gražiai nušvietė skirtumą tarp bol.

• Arenoje šį ketvirtadienį, gegužės 4 d., 8 val. vak. įvyks imtynės tarp čempionų Hans Schmidt ir Waldo von Erich. Be to, rungsis Dominic Denucci ir Toni Parisi bei kiti imtininkai. Bleta nuo 5 iki 3 dol. gausiami Arenos kasoje ir pas Richman's mieste.

• Apdraudos reikalais geriausius patarnavimus gausite kreipdamiesi į Z. Obelenį tel. 531-2211.

• Perkant ar parduodant namus, prašome kreiptis pas Čipkus Realty, 31601 Vine St., Willowick, Ohio 44094. Tel. 943-0910.

• Gyvybės, sveikatos ir pensijų draudimo, o taip pat akcijų — investavimo (mutual funds) reikalais kreipkitės į V. Giedraitį, tel. 944-6835.

WANTED AT ONCE
1ST CLASS SKILLED
1. Automatic lathe hands
Single spindle setup operation
2. Engine lathe operators
3. OD, ID, surface grinders
5 years experience desired
All benefits.
Apply
ABLE GRINDING CO.
421 36th St. SW
Grand Rapids, Mich.
Call collect 616-534-8615 (29-38)

ševikinės konstitucijos reklamuojamos ir tikrumoje įgyvendintos "sąžinės laisvės". Buvo palieštos ir šios pusės tautinės ir religinės problemos, kurios iškyla jaunimui siekiant tapatybės apsisprendimo būti lietuviu — krikščionių. Prelegentui pavyko išlaikyti auditorijos dėmesį, nors kai kuriais momentais atrodė tūlimas klausytojams su kuklesniais žodyno ištekliais sunkoka "suvirškinti" filosofinio pobūdžio išsireiškimus.

Šitokio pobūdžio pasikaitos labai reikalingos mūsų jaunumenei, kuri, anot vienos jaun. vadovės "perdaug veikia, per mažai mąsto". (pk)

TOKSTANTIS DOLERIŲ DAILININKŲ KONKUR- SUI SIMO KUDIRKOS TRAGEDIJAI ATVAIZDUOTI

GYDYTOJŲ KORPORACIJA "FRATERNITAS LITHUANICA" skiria 1000 dolerių premiją dailininkų konkursui Simo Kudirkos tragedijai atvaizduoti meno kūriniams, kuriuose būtų išreikšta Simo nelaimingas šuolis į laisvę, jo grąžinimas tėvynėn, kalėjimas, teismas, jo ir jo šeimos tolimas likimas bei atmetimas bet kurios pagalbos iš laisvojo pasaulio.

Menininkams paliekama pilna laisvė pasirinkti vieną ar kitą epizodą iš minėtos tragedijos.

Konkurse gali dalyvauti dailininkai iš VISO PASAULIO ir jie gali pristatyti kelis savo kūrinius. Kūrybai jie gali naudoti tapybą, mozaiką, skulptūrą, grafiką bei kitas meno išraiškos formas. Meno kūrinių dydis nėra apribotas.

Meno kūriniai kartu su slapyvardžiu vokuose pristatyti į Jaunimo Centrą, 5620 So. Claremont Ave., Chicago, Ill. 60636, ne vėliau kaip š. m. lapkričio mėn. 18 d., numatomai parodai Jaunimo metų užbaigimo proga.

Sudarytoji menininkų jūry komisija parodoj įvertins kūrinius ir, esant reikalui, tūkstantinę premiją galės padalinti dviem ar net trim premijom. Nesant premijuotųjų kūrinių, jūry komisija konkursą galės pratęsti bei atidėti vėlesniam laikui.

Vokai su slapyvardžiais atidaromi jūry komisijos tik po kūrinių premijavimo. Dailininkai savo kūrinius galės atsiimti, parduoti ar dovanoti tik parodai bei parodomos užsidiarius.

Gyd. Korp! "Fraternitas Lithuanica" pasilieka sau pirmenybę premijuotus kūrinius įsigyti ar juos dovanoti lietuvių meno galerijoms bei įstaigoms.

Gydytojų Korporacijos "Fraternitas Lithuanica" Centrinė Valdyba

SATURDAY MAY 13

SOCCER

RETURN QUARTER FINAL MATCHES TO DETERMINE
SEMI-FINAL CONTENDERS FOR THE
EUROPEAN NATIONS CUP LIVE IN COLOR ON GIANT SCREEN
TWO COMPLETE MATCHES VIA SATELLITE
W.GERMANY VS. ENGLAND / BELGIUM VS. ITALY

I rungtynės: V. Vokietija-Anglija 12 val. dieną.
CLEVELAND ARENA
Visos vietos rezervuotos: \$6, \$8.50, \$10.
Bilietai parduodami Arenoje ir pas Richman's.
(216) 361-3700

SUPERIOR SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION

MOKA AUKŠTAS PALŪKANAS UŽ PADĖTUS
INDĖLIUS.

Už paprastus indėlius moka **5%**

Visiems indėliams valdžios apdrauda pakelta iki
\$20,000.00.

Teiraukitės bet kuriame SUPERIOR SAVINGS skyriuje dėl taupymo sąlygų ir Jums bus paaiškinta, kokį taupymo būdą pasirinkti, kad gavus didžiausias palūkanas.

SUPERIOR SAVINGS skyriai:

798 EAST 185th STREET
Telephone 481-8552

6712 SUPERIOR AVENUE
Telephone 431-2497

13515 EUCLID AVENUE
At Superior — (Near Rapid)
Telephone 681-8100

DELLA E. JAKUBS & SON

LAIDOJIMO ĮSTAIGA

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo

6621 Edna Avenue
361-1763

936 East 185th Street
531-7770

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

• JAV LB Centro Valdyba į šių metų (1972) Lietuvių Fondo pelno skirstymo komisiją paskyrė J. Kavalūną, Č. Grincevičių ir J. Račkauską. LF pelno skirstymo komisija susideda iš 6 atstovų, kurių 3 skiria Lietuvių Fondas ir 3 Lietuvių Bendruomenė.

• A. A. Vaclovo Bagdono atminimui, vietoje gėlių aukojo Lietuvių Tautiniams Namams Chicagoje: B. Kocienė su šeima, dr. F. V. Giedraičiai, J. V. Jurekūnai ir J. L. Žvyniai.

• Vliko Taryba balandžio 21 d. posėdyje išklaušė valdybos pirm. dr. J. K. Valiūno ir vicepirm. J. Audėno pranešimus.

Vliko Taryba naujai išrinko savo komisijas: į politinę komisiją buvo išrinkti: B. Bieliukas, dr. B. Nemickas, dr. B. Radzivas, V. Sidzikauskas ir P. Vainauskas, į sąmatos komisiją: Pr. Dulevičius, J. Pažemėnas, L. Virbickas, kandidatu — J. Vilgalys, į kontrolės komisiją: Vyt. Banelis, R. Čerkiūnienė ir Vyt. Vaitiekūnas.

Vliko Tarybos posėdžiui pirmininkavo Pranas Vainauskas, Lietuvių Krikščionių Demokratų Sąjungos atstovas, sekretorium buvo Kęstutis Miklas, Rytų Lietuvos Rezistencinio Sąjūdžio atstovas.

CHICAGO

• Kun. Benediktas Sugintas balandžio 20 rytą mirė šv. Kryžiaus ligoninėje, Chicagoje. Velionis buvo gimęs 1895 sausio 3 Vytogalos km., Tauragės apskr. Kunigu išventintas 1919. Visą savo gyvenimą buvo uolus kunigas, patriotas lietuvis. Amerikon atvyko 1949 ir ypač atsidavė šalpos darbui. Yra padėjęs šimtam tremtinių atvykti į JAV ir čia įsikurti. Vasario 16 gimnazijai, Punsko lietuvių gimnazijai ir saleziečių lietuvių mokyklai Italijoje yra surinkęs šimtus tūkstančių dolerių.

MOTINOS DIENA

Korp. Neo-Lithuania Chicagoje ruošia Motinos Dienos minėjimą š. m. gegužės 6 d., šeštadienį, 7 val. 30 min. vakaro Lietuvių Tautinių Namų salėje — 6422 So. Kedzie Ave.

Minėjime tai progai pritaikintą paskaitą skaitys kol. Liucija Hofmanienė ir meninę dalį išpildys korporantai bei korp. šokių grupė.

Po meninės dalies šalti užkandžiai paruošti jaunųjų korporančių, kava su pyragaičiais ir šokiai.

Visi kolegos su savo tėvais draugais ir artimaisiais ir lietuviškoji visuomenė maloniai kviečiami šiame minėjime dalyvauti.

menė maloniai kviečiami šiame minėjime dalyvauti.

• Balzeko lietuvių kultūros muziejus š. m. birželio 17 d. Jaunimo Centre Chicagoje rengia lietuvių veikėjų, sulaukusių 75 metus amžiaus, pagerbimą.

• Kristina Žebrauskaitė-Gintautienė modernaus šokio šokėja, atliko pagrindinį solo šokį V. K. Banaičio operos "Jūratė ir Kastytis" pasaulinėje premjeroje Chicagoje.

Kristina įsigijusi bakalaurą ir magistro laipsnius iš modernaus šokio srities Illinois Universitete, tur būt, yra vienintelė šios srities diplomuota profesionalė šokėja mūsų tarpe. Jos šokio talentas įvertintas ne tik lietuvių visuomenėje, bet ir amerikiečių šokio meno žinovų. Profesoriai: Erlanger, Steve Paxton ir šokio technikos specialistė Schmidt - Blossom įvertina Kristiną Žebrauskaitę-Gintautienę kaip "puikios technikos šokėją", "stiprią choreografę" ir "tipišką lyriško stiliaus šokio atlikėją". Nuotraukoje matome šokėją Žebrauskaitę-Gintautienę "šokio ritmuose".

SAN FRANCISCO

PAVASARIO BALIUS

LB San Francisco apylinkė gegužės 20 d., 8 val. vak. ruošia tradicinį pavasario balių su šokiais, vaišėmis ir linksma "country club" nuotaika, Oak Springs Recreation Center, Spring Hill and Underhill Road, Orinda, California. Visa visuomenė ir jų svečiai maloniai prašomi gausiai dalyvauti.

ROCHESTER

RUOŠIAMOS PABAIGTUVES

Rochesterio lituanistinės mokyklos ir tėvų komitetas intesyviai ruošiasi minėti pabaigtuves su menine programa. Bus jaunųjų talentų pasirodymas. Įscenizuos ištraukas iš Vytės Nemunėlio "Meškiukas Rudnosiuksas" ir A. Vaičiūlaičio "Elektrinės nuodėmės". Be to — deklamuos, dainuos, šoks, gros mokinių orkestrėlis ir savo gabumus parodys atskiri solistai.

Taip pat mokslo metų užbaigimo proga išleidiama laikraštėlis "Plunksna" su pirmaisiais mokinių kūrybos ir lietuviško rašto mėginimais.

Šiais mokslo metais mokykloje dirba 3 pagrindiniai mokytojai: Br. Krokys,

Tautos Fondo Toronto apyl. valdybos pirm. Antanas Firavičius įteikia 5,000 dol. čekį Kanados Krašto Tautos Fondo atstovybės pirm. Aug. Kuolui.

PENKIATŪKSTANTINĖ TAUTOS FONDUI

Toronto lietuvių kolonija tarp lietuvių, išsiblaškiusių plačiame pasaulyje, be abejonės, turi itin gerą vardą, nes jos tarpusavys susiklausymas, darba ir veikla bei dosnumas Tėvynės laisvinimo reikalams — neužginčytini.

Šiemet Toronto lietuvių kolonija turi ir ypatingai veiklią Tautos Fondo valdybą, susidedančią iš pirm. A. Firavičiaus, išd. P. Morikūno ir sekr. V. Montvilos.

Dar tepraslinkus tik trim su puse mėnesio šiais metais, o čia paminėtoji darbščioji Tautos Fondo valdyba jau turėjo surinkusi \$5,000, kuriuos įvykusiame balandžio 22 d. pirm. A. Firavičiaus namuose posėdyje įteikė Krašto atstovybės pirm. Aug. Kuolui.

Šiame posėdyje Tautos Fondo Toronto apyl. v-bos pirm. A. Firavičius tarė nuosirdų atidaromąjį žodį, vienkart patiekdamas ir vieną-kitą pavyzdį iš aukų rinkimo nuotykių. Esą, vienur pakviestas nuvažiuoti gauti aukos netgi už Torontą ribų, gavęs vieną dolerį, tuo tarpu kai automobilio sunaudotas benzinas — mažiausiai buvęs vertas poros dolerių. Būta, girdi, ir gražesnių pavyzdžių. Kai užkalbinęs torontiešį gydytoją dr. J. Sungailą įsirikiuoti į Fondo rėmėjus su šimtaine, pastarasis nieko daugiau nesakęs, tik išsimešęs iš kišenės čekių knygutę ir parašęs 100 dol. sumai čekį. Veiklusis Apyl. pirm. A. Firavičius tikisi, jog dr. J. Sungaila ir kiti jo sąrašas esantieji su šimtinėmis — kasmet tą pačią procedūrą atliksią su čekių knygutėmis Tautos Fondo labui.

Posėdyje dalyvavo visa Tautos Fondo Toronto apyl. v-ba, buv. Kanados Krašto Tautos Fondo atstovybės pirm. St. Banelis bei dabartinis Atstovybės pirm. Aug. Kuolas.

Ald. Miškinytė-Kiršteinienė ir V. Žmuidzinas, N. Draugelienė moko tik tautinių šokių. Talkininkai — Iz. Žmuidzinienė, J. Jankus, J. Pupininkas, R. Krokys, K. Lapinas, J. Adomaitis ir kt.

Parapijos kunigai pranešė: tėv. Rafaelis, tėv. Bernardinas ir tėv. Augustinas moko vaikus religijos.

Tėvų komitetas uoliai rūpinasi mokyklos išlaikymu, kurio pirmininkas yra dr. J. Dėdinas ir nariai M. Olis, M. Stankienė, St. Ilgūnas.

Pabaigtuvės - vaidinimas įvyks š. m. gegužės 7 d., 4 val. p. p. (PM) lietuvių parapijos salėje.

Rengėjai maloniai kviečia tėvus ir visuomenę atvykti pasižiūrėti jaunųjų atžalyno meninės programos, kuri bus įvairi ir įdomi. Jūsų atsilankymo bei paramos laukia mokykla.

(jm)

Be rekordinio šiemetinio aukų surinkimo (\$5,000.00 per 3 su puse mėnesio) ir kitais metais Toronto apylinkė pakankamai buvusi dosni Tautos Fondui. Pagal buv. Krašto atstovybės pirm. St. Banelio pranešimą, šešių metų laikotarpyje Toronto v-ba įnešusi į Krašto Atstovybės kasą iš viso \$17,278.21 ir betarpiškai buvę įnešti į Krašto Atstovybės kasą dar \$1,857.15. (Iš 1971 m. betarpiškai į Krašto Atstovybės kasą įneštų \$750 buvę sutelkta A. Skrebūno).

Priimdami 5,000 dol. čekį, Krašto Atstovybės pirm. Aug. Kuolas tarė šitokį padėkos žodį:

"Gerbiame, J."

Su džiaugsmu ir malonumu priimu iš T. F. Toronto apyl. pirm. Antano Firavičiaus \$5,000.00 čekį — pinigų, suaukotus Toronto apylinkės lietuvių Tautos Fondui, t. y. Lietuvos laisvinimo reikalams.

"Padėka priklauso Toronto T. F. Apylinkės valdybai su pirm. A. Firavičium prišaky už jų stropias ir uolias pastangas surinkti kuo daugiau lėšų Lietuvos laisvinimo reikalams, o taipgi ir visiems Toronto apylinkės lietuviams, kurie palyginamai savo gausiomis aukomis žymiai paremia VLIKo pastangas ir darbą Lietuvos išlaisvinimo veikloje.

"Šia proga man malonu išreikšti ne tik padėką, bet ir pasigėrėti bei pasidžiaugti Toronto lietuvių tautiniu sąmoningumu bei veiklumu kultūrinėje ir visuomeninėje plotmėje. Nesigilindamas ir nenagrinėdamas čia visų veiklos apraiškų, noriu tik sumesti čia trumpą palyginimą: jei Toronto apylinkė, turinti apie 7-8000 lietuvių, sugeba duoti Lietuvos laisvinimo reikalams 5,000 dol. tik per truputį daugiau kaip 3 mėnesius, tai kiek dolerių galėtų turėti Tautos Fondas ir išleisti laisvinimo reikalams kasmet, jei proporcingai būtų surinkta iš visų apylinkių Kanadoje, JAV ir visam laisvam pasaulyje, kur tik yra lietuvių? Nesivarginant su detaliais apskaičiavimais, atrodo, būtų galima surinkti, labai jau neperdedant, 150 - 200,000 kasmet, prileidžiant, kad laisvajam pasauliui yra apie ketvirtadalis milijono lietuvių, kurie dar domisi Lietuvos reikalais. (Vien JAV giriasi, kad turi apie 1,000,000 lietuvių), t. y. 3-4 kartus daugiau, kaip dabartinis VLIKo biudžetas sudarytas (apie 50,000).

"Šis šviesus Toronto lietuvių pavyzdys tebūna pavyzdžiu ir paskatinimu daugiau atkreipti dėmesį į lėšų telkimą Lietuvos laisvinimo reikalams.

"Ar gi iš tikrųjų kitose vietose Kanadoje ir JAV lietuvių yra skirtingi, t. y.

biednesni, šykštesni ir nebesusiprantą bei nutolę nuo lietuviškų reikalų ir nebesidomį Lietuvos išlaisvinimu iš bolševikų okupacijos? Man rodos, kad ne. Daugely vietovių, o ypač JAV lietuvių, gyvena dar sočiau ir prabangiau kaip torontiečiai. Tačiau jei Lietuvos laisvinimo reikalams lėšų telkimas kitur yra žymiai blogesnis — priežasčių reikia ieškoti kitur.

"Nepaslaptis, kad pastaraisiais metais, ypač JAV, lėšų telkimas Tautos Fondui atsidūrė kontraversiniuose ginčuose ir svarsty muose dėl VLIKo veiklos ne tik reikšmingumo ir tikslingumo, bet ir prasmingumo. Nesunku mums suprasti ir imatyti gudriai ir klastingai infiltruotas jėgas mus skaldyti ir kenkti mūsų Tėvynės laisvinimo darbui.

"Aš nenoriu čia tos temos plėsti ir kalbėti per ilgai. Tačiau noriu visgi pabrėžti, kad, nežiūrint mus visus skaldomų pastangų, ten, kur atsiranda teisingos veiklos pasiūlytųjų asmenų — jų darbai ir pastangos duoda pasigėrėtinių vaisių. Toronto pavyzdys mums tai aiškiai parodo. Linkime, kad ir visos kitos lietuviškos kolonijos, kaip Kanadoje, taip ir JAV pasektų Toronto T. F. apylinkės pavyzdžiu. To laukia ir mūsų pavergtą Tėvynę, to laukia mūsų broliai ir seserys pavergtoje Lietuvoje".

Pranys Alšėnas

• Vienas skaitytojas iš Winnipeg'o rašo "Tėviškes žiburių" administracijai: "Malonėkit nesiuntinėti "T. Ž.". Mes nesam namuose vasara. Be to, aš turiu du angliškus laikraščius skaityti".

Komentarai nereikalingi.

DIRVAI AUKOJO

Atnaujindami prenumeratą ir kitomis progomis aukojo šie Dirvos skaitytojai:

J. Abraitis, Cleveland	1,00
S. Jankauskas, Toledo	5,00
V. Dedulionis, Cleveland ...	2,00
J. Gudėnas, Euclid	2,00
J. Ramūnis, Victoria	2,00
G. Lorenz, Chicago	3,00
E. Augustaitis, Chicago	2,00
J. Liutkonis, Boston	2,00
J. Kriaučiūnas, Toledo	5,00
J. Mitkus, Detroit	10,00
J. Saladžius, Rochester ...	3,00
E. Cicėnas, London	2,00
P. Vilkas, Euclid	5,00
J. Pipiras, Worcester	3,00
M. Boguta, Detroit	2,00
J. Vadopalas, Chicago	2,00
A. Martus, Cleveland	7,00
A. Juškevičius, Chicago	2,00
J. Gaižutis, Detroit	7,00
S. Pabrinkis, Cleveland	2,00
SLA 352 Kuopa Detroit	10,00
A. Mikulskis, Cleveland ...	2,00
A. Lukšytė, Australia	1,89
K. Krulikas, Richmond Hill	3,00
A. Čepulis, Phila.	2,00
J. Pavilionis, Chicago	5,00
O. Kremeris, Chicago	2,00
J. Čibiras, Dayton	2,00
P. Karalius, Cleveland	2,00
Z. Dautartas, Chesterland	7,00
V. Janulaitis, Chicago	10,00
A. Muliošis, Euclid	2,00
V. Aukštuolis, E. Chicago	2,00
A. Grushnys, Wichita	7,00
A. Mantautas, Brockton	1,00
A. Gajdelis, New Guinea	5,00
V. Ploplys, Rockford	2,00
M. Sims, Detroit	2,00
J. Jankaitis, Toronto	2,00
P. Dirda, Chicago	5,00

Visiems aukotojams Dirva nuoširdžiai dėkoja.

• Lietuvos Kankinių koplyčios komitetas primena visiems lietuviams, kad aukotojų knyga jau ruošinama. Norintieji, kad jų ar jų brangių asmenų vardai liktų toje knygoje, nesi-vėluokite, nes knygą užbaigus pavėlavusieji aukotojai negalės būti įrašyti. Aukais siųsti:

Lithuanian Martyr's Chapel Fund
2701 W. 68th St.
Chicago, Ill. 60629.

PADĖKA

Mūsų brangiam Vyru, Tėvui ir Seneliui
A. A.

VLADUI BRAZIULIUI

mirus š. m. kovo 2 d.,

reiškiame padėką Kunigui K. Žemaičiui apeigomis ir malda išlydėjusiam Velionį į Amžinybę ir atsisveikinimo žodį tarusiems; P.L.B. Pirmininkui p. S. Barzdukui, L.V.S. Ramovės Clevelando Skyriaus Pirmininkui p. V. Knistautui, Čiurlionio Ansamblio Vadovui muzikui p. A. Mikulskiui, S.L.A. Prezidento p. P. Dargio vardu — p. V. Braziuliui ir Saleziečiams Remti Komiteto vardu — p. H. Stasui.

Nuosirdus ačiū paskutinio atsisveikinimo metu supynusiam giesmes su maldomis Čiurlionio Ansambliui ir Garbės Sargybą nešusiems L.V.S. Ramovėnams.

Dėkojame Akademikėms Skautėms suruošusioms priešpiečius ir joms talkinusioms.

Gili padėka už Velionio lankymą koplyčioje, gausų palydėjimą į kapus, aukas šv. Mišioms ir Lietuvos Fondui, maldas ir gėlių puokštes.

Už raminančius užuojautų žodžius ir visokeriopą pagalbą skaudaus liūdesio dienoje liekame visiems nuoširdžiai dėkingi.

Telieka šviesus Jo atminimas.

Veronika Braziulienė

Laima, Emanuelis, Romas ir Auris Jarašūnai
Regina, Jonas, Vilija ir Paulius Nasvyčiai
Alė ir Herbertas Stepaičiai

Mylimai Motinai Lietuvoje mirus,

VLADEI BUTKIENEI

ir jos šeimai gilią užuojautą reiškia

Aldona Raulinaitienė
su šeima
Kristina Raulinaitienė

A. A.

BRONIUI KAVALIŪNUI

Australijoje mirus, broliui ANTANUI KAVALIŪNUI su šeima gilią užuojautą reiškia

Aldona Raulinaitienė
su šeima
Kristina Raulinaitienė